ਰੋਮਿਲਾ ਥਾਪਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਅਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 260 ਦੀ 2018)

ਸਤੰਬਰ 28, 2018

[ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ, ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਅਤੇ

ਡਾ. ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਆਰਟ. 32 – ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜ ਕਾਰਕੁਨ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਅਗਲੇ ਵਧੀਆ ਦੋਸਤ ਵਜੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 4/18 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ – ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਂਵ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸਾਂਪ੍ਰਦਾਇਕ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਐਲਗਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 2/18 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਹਿੰਦੂਤਵ ਸੱਜੇ ਪੱਖ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਵਾਹ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਂਵ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਸੰਗਤ ਖਿਲਾਫ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕਾਉਣ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਸੀ – ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਇਲਾਵਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ (ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ.) ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ – ਫੈਸਲਾ - (ਬਹੁਮਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ) ਪ੍ਰਤੀ ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ. (ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ ਲਈ) ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਚੁਣਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਿਹੜੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਕਰੇ – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਜਾਂ ਨਾਮਜਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਾਰਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਸੰਗਠਨ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਮਾਓਵਾਦੀ) ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਹੈ – ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 4/2018 ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ, ਇਲਾਵਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਸੰਗਠਨ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਮਾਓਵਾਦੀ), ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 2/2018 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮਾਗਮਾਂ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਫੈਲਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕੇ – ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਂਵ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ – ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ – (ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ) ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਜੇ. (ਵਿਰੋਧ) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਆਰਟ. 32 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਰਣਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ – ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਵਰਤਣਾ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਾਲ ਚਲਣ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਇਕ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ – ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਰਯਾਪਤ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ – ਅਸਹਿਮਤੀ ਇਕ ਜੀਵੰਤ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ – ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਤਾਈ ਕਰਕੇ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਦੇ ਹਨ – ਮੌਜੂਦਾ ਇਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ – ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ – ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ – ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1967 – ਭਾਰਤ ਦਾ

ਸੰਵਿਧਾਨ – ਧਾਰਾਵਾਂ 21 ਅਤੇ 22(1)।

ਬ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਧਾਰਾ 32 – ਜਨਹਿੱਤ ਯਾਚਿਕਾ – ਲੋਕਸ ਲਈ – ਫੈਸਲਾ: ਪ੍ਰਤੀ ਏ.ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ (ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ. ਲਈ) ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ – ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਨਹਿੱਤ ਯਾਚਿਕਾ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ – ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ (ਅਸਹਿਮਤੀ) ਜਦੋਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬਾਰੇ ਭਾਵੁਕ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੋਕਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਧਾਰਾ 32 – ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਧੀਨ – ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬਣਾਉਣ ਯੋਗਤਾ – ਫੈਸਲਾ: ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਪਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਲਬਧ ਉਪਾਯ ਲਈ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ – ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ – ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਰਣਾਯਕ ਵਜੋਂ, ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਇੰਨੀ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਜੁੜੀ ਮੌਲਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਧਾਰਾ 32 – ਜਨਹਿੱਤ ਯਾਚਿਕਾ – ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ (ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ.) ਦਾ ਗਠਨ – ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ – ਫੈਸਲਾ: ਪ੍ਰਤੀ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਿਧ ਸੈਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਵਿਵਿਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ – ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਚਡੌਗ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਣ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਹੋ ਸਕੇ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਟ੍ਰਾਇਲ – ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ – ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ – ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ – ਫੈਸਲਾ: ਡਾ. ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਜਨਤਕ ਰਾਇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਨਿਆਇਕਤਾ ਨੂੰ ਭ੍ਰਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ – ਪੁਲਿਸ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀਤਾ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਂਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: ਪਰ ਏ.ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ (ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ, ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਲਈ)

1.1 ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹੋਰ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਇਹ ਚੁਣਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੰਜ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਓਰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੋਵੇ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਥ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਸੱਤਾ ਦੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਬਾਰੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਦਾਅਵਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਲਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਗੇ ਗਏ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ- ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ। ਜਾਰੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ

ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਾਰਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਮਾਓਵਾਦੀ), ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਪਰਯਾਪਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਜਾਂਚਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਣਾਵਟੀ। [ਪੈਰਾ 14, 21 ਅਤੇ 26]

1.2 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਕਸਾਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਚ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ (A16 ਤੋਂ A20)। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ, (A19), (A16), (A18) ਅਤੇ (A17) ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਿੱਟ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਪਟੀਸ਼ਨ. ਉਹ ਅਰਜ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਨੇ ਖੁਦ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਨਬੀ ਸਨ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਾਂਭਣਯੋਗ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ ਹੁਣ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਣ, ਅਗਲੇ ਦੋਸਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਮੂੰਹ ਕੀਤਾ। ਅਗਲਾ ਦੋਸਤ ਕਾਰਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਸੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਅ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। [ਪਰਾ 27] [986-ਏ-ਸੀ]

1.3 ਅਰਦਾਸ ਦੇ ਕਲੋਜ਼ (i) ਅਤੇ (ii) ਵਿੱਚ ਵੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 2/2018 ਦਾ ਜਿਕਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 2 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ ਪਿੰਪਰੀ (ਸ਼ਹਿਰੀ) ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ, ਇਹ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੁਤਵ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪੱਖ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਉਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਸ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਾ ਤਾਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 2/2018 ਵਿੱਚ ਨਾਮਜਦ ਦੋਸ਼ੀ, ਉਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 2/2018 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 2/2018 ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੇ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਤਾਕਤ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 4/2018 ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਉਹ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੰਗਠਨ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.(ਮਾਓਵਾਦੀ), ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 2/2018 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮਾਗਮਾਂ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਫੈਲਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਸਕੇ। ਹੋਰ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਬੀਰ ਕਲਾ ਮੰਚ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਤ੍ਰਪਣਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਅਤੇ ਝੂਠਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਤੀਜਨਕ ਨਾਅਰੇ, ਗੀਤ ਅੈਤੇ ਸੜਕ ਨਾਟਕਾਂ ਗਾਉਣ ਅਤੇ ਵੰਡਣ ਅਤੇ ਆਪਤੀਜਨਕ ਅਤੇ ਉਤੇਜਕ ਪੰਫਲੇਟਾਂ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਅਤੇ ਨੇੜਲੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ, ਜਾਤੀ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਅਗਜ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 2/2018 ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਅਰਦਾਸ ਕਲੋਜ਼ਾਂ (i) ਅਤੇ (ii) ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 4/2018 ਵਿੱਚ ਨਾਮਜਦ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ 8 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਬਾਗ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ (ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ, ਜੋ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 4/ 2018) ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹਨ; ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਰਾਹਤਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੁਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਜੋ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ। ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਜਨਹਿਤ ਯਾਚਿਕਾ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਅਪਰੋਕਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। [ਪੈਰਾ 28, 29]

1.4 ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਨਹਿਤ ਮੁਕਦਮੇ ਵਜੋਂ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਨਵੀਨ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮੋਡੀਫਾਈਡ ਰਾਹਤਾਂ (i) ਅਤੇ (ii) ਨੂੰ ਹੁਣੇ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 30, 31]

1.5 ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਤੀਜੀ ਮੋਡੀਫਾਈਡ ਰਾਹਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਉਪਕਰਣਾਂ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਹਰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਖੇਡ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਵੀ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਪੰਜਾਹ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 32] [988-A-B]

1.6 ਚੌਥੀ ਮੋਡੀਫਾਈਡ ਰਾਹਤ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕਰਨਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਹਤ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਉਪਾਯ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਯਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਚੌਥੀ ਮੋਡੀਫਾਈਡ ਰਾਹਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ।[ਪੈਰਾ 33]

1.7 ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਉਪਾਯ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 29 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ) ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਣ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਾਰਵਾਈ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਤੋਂ ਬੇਅਸਰ। ਜੋ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੰਗਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 37]

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਮੇਟੀ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 571: [2010] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 979 – ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਨਰਮਦਾ ਬਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2011) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 79: [2011] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 729; ਸੰਜੀਵ ਰਾਜੇਂਦਰ ਭੱਟ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2016) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1: [2015] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 498 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਈ. ਸਿਵਾਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 365; ਡਿਵਾਈਨ ਰਿਟ੍ਰੀਟ ਸੈਂਟਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2008) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 542: [2008] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 701 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰੋ. ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ (ਵਿਰੋਧੀ) ਫੈਸਲਾ:

1.1 ਆਰਟੀਕਲ 32 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਡੋਕਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਥਾਂ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਵਤੰਤਰਤਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾਗਤ ਰੋਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਕਨੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਾਵੁਕ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਪੁੱਜਾਇਆ ਹੈ- ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਵੱਖਰੇ ਨਾਗਰਿਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਟਰੈਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ- ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੋਕਸ ਤੋਂ ਪਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਝਾਤ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰ ਹੈ ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ, ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਇਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲੋਕਸ ਦਾ ਮੁੱਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਦੀ ਆਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੋਨੋਂ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। [ਪੈਰਾ 5]

1.2 ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਮਾਂਡ, ਜ਼ਮਾਨਤ (ਅੰਤਰਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵੱਲ ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਉਪਚਾਰਾਂ ਲਈ ਮੁੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਪਰ ਅਗਸਤ 28, 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਅਧੀਨ ਲੇਖ 32 ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ 29 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਇਹ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਏ ਹਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਮੰਗਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਅਤੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੇਖ 32 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾਓਂ ਵਜੋਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਰਜ਼ੀਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸਤਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14, 15]

1.3 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਮੌਲਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਡ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਹੈ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਆਪਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਾਮਾਨਿਆ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਨਹਿਤ ਯਾਚਿਕਾ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਕੋਰ ਸੈਟਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਮਕਸਦਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਾਹਰੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ

ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਪੰਜ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੇ ਗਠਨ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਣ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀਜ਼ ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਿਧ ਸੈਟਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਲਚਕਤਾ ਅਣਦੇਖੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਾਚਡੌਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਨਿਸਪੱਖ ਜਾਂਚ ਹੋ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਜਾਂਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ, ਅੰਤਿਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਖੁਦ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੇ ਗਠਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣਾਂ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

1.4 29 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਅਦਾਲਤ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪਰਯਾਪਤ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟ੍ਰਾਂਜਿਟ ਰਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੋਕਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਹੈ – ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਸ ਘੁੰਮਾਵਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। 31 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਏਡੀਜੀ (ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਆਰਡਰ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਚਿੱਠੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਨੂੰ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ) ਨੂੰ ਚੁਣਿੰਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਲੀਕ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

1.5 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ 6 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਹੋਈ। 8 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਥਿਤ ਚਿੱਠੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚ ਰਹੇ ਸਨ। 4 ਜੁਲਾਈ 2018 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਜੋ 'ਐਸ.ਬੀ.' ਨੂੰ ਜੋੜਦੀ ਸੀ, ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲ ਉੱਤੇ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੀਆਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚਿੱਠੀਆਂ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਜੇ.ਐਮ. ਅੱਗੇ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਟ੍ਰਾਂਜਿਟ ਰਿਮਾਂਡ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। [ਪੈਰਾ 21]

1.6 ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਇਹ ਪਹਲੂ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੌਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ), ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕਥਿਤ ਵੇਰਵੇ ਚੁਣਿੰਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ 'ਤੇ ਬੱਦਲ ਛਾ ਗਏ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਕ ਰਾਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਜਾਂਚ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਉਲਟ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਬ੍ਰੀਫਿੰਗਾਂ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ

ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਰਾਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦੁਰਭਾਗਿਆਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਹੈ।

ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਭੀਮਾ-ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੈਸ ਬ੍ਰੀਫਿੰਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਮੋੜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ ਵਾਕਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੀਡੀਆ ਬ੍ਰੀਫਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਉਛਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਸ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕਥਿਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਪੰਜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮੂਲ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਹੁਣ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 24]

1.7 ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ, ਜੋ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ (28 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ) "ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ ਦੂਸਰਿਆਂ ਤੋਂ ਇੱਕਠਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕਥਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੂਨ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ 2018. ਕਾਊਂਟਰ ਦਾ ਪੈਰਾ 26 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ" (i) ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਅਤੇ 'ਸੰਘਰਸ਼ ਖੇਤਰ' ਵਿੱਚ ਭੂਮੀਗਤ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ; (ii) ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵੰਡਣਾ; (iii) ਚੋਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ; (iv) ਅਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਰੇਟ ਤੈਅ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ (v) ਅਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਰੂਟਾਂ ਅਤੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣਾ ਕਾਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਅੱਗੇ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਭਾਰਤ। ਉੱਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ perusing, ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹਰ 28 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 26 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੁਦਰਤ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼, ਇਸ ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਅਤੇ ਰੂਪ-ਰੇਖਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 25, 26] [1009-ਸੀ- ਈ, ਜੀ-ਐਚ; 1010-ਏ]

1.8 ਜਦੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਤਾਂ ਪੁਣੇ ਤੋਂ ਦੋ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨਿਆਂਪੂਰਨਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਕਿੰਨੀ ਹੈ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 41ਬੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪੰਚ ਗਵਾਹ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ। [ਪੈਰਾ 27]

1.9 ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਤਪੀੜਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਵਿਫਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਵੇਦੀ ਉੱਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸੱਤਾ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰਾਂ ਲਈ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਵਿਰੋਧ ਇੱਕ ਜੀਵੰਤ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਤਪੀੜਨ

ਕਰਕੇ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਲਟਫੇਰ ਦੇ ਮਨਾਹੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਰੋਧ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਰਾਏ ਦੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ। ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਲਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜੁਆਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਜਨਤਕ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਫੋਰਮ ਅਗੇ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਹੈ, ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਦਾਇਤਵ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾ ਭਟਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਜਾਂਚ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਹੋਵੇ। [ਪੈਰਾ 29]

1.10 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦਾਇਤਵ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉਤਰਣ ਦੀ ਅਸਲੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 29 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਬਣਾ ਰਹੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਕਤ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਕੋਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 39-41]

ਸੰਜੀਵ ਰਾਜੇਂਦਰ ਭੱਟ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ (2016) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1: 2015 (2) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 498 - ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2009) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 342; ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. (ਐਨ.ਆਰ.ਸੀ. ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2009) ਰੋਮਿਲਾ ਥਾਪਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ 963

6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 767 : [2009] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 236; ਰਾਮ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2011) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1: [2011] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 725; ਕਾਮਨ ਕਾਰਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2017) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 501: [2017] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 536; ਸੁਨੀਤਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2018) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 657: [2018] 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 789; ਧੁਬਰੀ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 199 : [1996] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1053; ਬਾਬੂਭਾਈ ਜਮਨਾਦਾਸ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2009) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 610; ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 560; ਭਾਰਤੀ ਤਮਾਂਗ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2013) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 578 : [2013] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 255; ਰਾਧਾਗੋਬਿੰਦ ਚੌਧਰਾਕ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਕੇ. ਮਿਸ਼ਰਾ (2010) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 457 : [2009] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1113; ਨਰਮਦਾ ਬਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2011) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 79 : [2011] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 729; ਈ ਸਿਵਾਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2018) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 365; ਐਸ. ਨੰਬੀ ਨਾਰਾਇਣਨ ਬਨਾਮ ਸਿਬੀ ਮੈਥਿਊਜ਼ (2018) 11 ਸਕੇਲ 1 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਰਾਜੀਵ ਰੰਜਨ ਸਿੰਘ 'ਲਲਨ' (VIII) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2006) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 613: [2006] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 742; ਗੁਲਾਮ ਅਹਮਦ ਅਜ਼ਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (2012) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 731: [2012] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 287; ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਘਰਿਨੀ ਮੁਨੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (1992) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 653; ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (2004) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 349 : [2003] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 716; ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਰਸ਼ਮੀਲ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ (2016) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 375: [2016] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 896; ਉਦਿਯਮ ਈਓਮ ਖਾਰਡ ਗਾਓਮਡੋਗ ਵੇਜਲੇ ਸੰਸਥਾ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ (2008) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 560; ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮਸੇਵਕ ਸਾਦੀਕੀ (2018) 10 ਸਕੇਲ 31; ਡਿਵਾਈਨ ਰਿਟ੍ਰੀਟ ਸੈਂਟਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ (2008) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 542 : [2008] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 701; ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ ਬਨਾਮ ਇੰਕੁਆਇਰੀ ਕਮੇਟੀ (1989) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 494:

[1989] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 20; ਦਿੱਲੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1991) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 406 : [1991] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 936; ਜੋਗਿੰਦਰਾ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ (1994) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 260– ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

ਏ.ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ (ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਮਿਸਰਾ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ. ਲਈ)

[2011] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 729 ਪੈਰਾ 21 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

2015 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 498 ਪੈਰਾ 22 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2018] 11 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

(2018) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 365 ਪੈਰਾ 23 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2008] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 701 ਪੈਰਾ 24 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2010] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 979 ਪੈਰਾ 25 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

ਡਾ. ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ (ਵਿਰੋਧੀ ਮਤ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ

[2006] 4 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 742 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2012] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 287 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(1992) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 653 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2003] 5 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 716 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

[2016] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 896 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2008) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 560 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2018) 10 ਸਕੇਲ 711 ਪੈਰਾ 13 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2009) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 342 ਪੈਰਾ 18 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2009] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 236 ਪੈਰਾ 18 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2011] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 725 ਪੈਰਾ 18 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2017] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 556 ਪੈਰਾ 18 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

(2018) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 664 ਪੈਰਾ 18 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[1996] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1053 ਪੈਰਾ 20 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

(2009) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 610 ਪੈਰਾ 20 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2011] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 560 ਪੈਰਾ 20 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2013] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 525 ਪੈਰਾ 20 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2009] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 113 ਪੈਰਾ 23 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[1996] 10 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 284 ਪੈਰਾ 28 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2011] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 729 ਪੈਰਾ 30 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਜ

[2015] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 498 ਪੈਰਾ 33 ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

(2018) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 365 ਪੈਰਾ 34 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[2008] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 701 ਪੈਰਾ 35 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

(2018) 11 ਸਕੇਲ 171 ਪੈਰਾ 37 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

[1989] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 20 ਪੈਰਾ 38 9

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ।

ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਆਪਰਾਧਿਕ) ਨੰਬਰ 260 ਦਾ 2018।

ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਸਨ

ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਫੀਲਡ ਨੇ 29 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਘਰਾਂ 'ਚ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਨ 'ਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਪੰਜ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਵਰਕਰ, ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਸੁਤੰਤਰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ। ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਅਰਥਾਤ ਗੌਤਮ ਨਵਲੱਖਾ, ਸੁਧਾ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਵਰਵਰਾ ਰਾਓ, ਅਰੁਣ ਫਰੇਰਾ ਅਤੇ ਵਰਨੈਨ ਗੋਂਸਾਲਵੇਸ ਸਨ 28 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੋਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੁੰਬਈ, ਠਾਣੇ ਅਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ, ਕ੍ਰਮਵਾਰ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 0004/2018 ਮਿਤੀ 8 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਦਰਜ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਬਾਗ, ਪੁਣੇ ਸਿਟੀ ਦੇ ਨਾਲ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸੀ ਅਸਹਿਮਤੀ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸੀ ਅਸਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ. ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਤ ਸਨ ਜਮਹੂਰੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ “ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ "ਪਰ" ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰੋ ਕਿ ਉਸ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੁਝ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਫੈਬਰਿਕ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਅਟੱਲ.

2. ਜਿਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਆਈ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ P-2 ਵਜੋਂ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਰਮੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਦਮਗੁਲੇ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“ਅਨੁਵਾਦ: FIR ਕਾਪੀ

ਮੈਂ, ਤੁਸ਼ਾਰ ਰਮੇਸ਼ ਦਾਮਗੁਲੇ [ਉਮਰ 37] ਕਿੱਤਾ - ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ, ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 70, ਸੰਤੋਸ਼ ਨਗਰ, ਕਫਰਾਜ ਵਿਖੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਪੁਣੇ, 411016, ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ - 9850065423) ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ 20 ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪਤੇ 'ਤੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਸਾਲ ਮੈਂ ਆਰਟਸ (ਇਤਿਹਾਸ) ਵਿੱਚ ਮਾਸਟਰਜ਼ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੌੜ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਰਾਓ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ਜ਼ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਪਿਛਲੇ ਤੋਂ 4 ਸਾਲ। ਕਿਤੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫ਼ਤੇ, ਮੈਂ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਪੜ੍ਹੀ ਫੇਸਬੁੱਕ ਦੇ, ਕਿ ਏਲਗਾਰ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ 31/12/2017 ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਸ਼ਨਿਵਰ ਵਾਡਾ। ਇਸ ਲਈ 31 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਮੈਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ 2 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸ਼ਨਿਵਰ ਵਾੜਾ, ਮੈਦਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਪੁਣੇ ਗਏ ਸਾਗਰ ਗੋਖਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਨ ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਘੜੀ, ਭੂਮਿਕਾ ਵਰਣਨਕਾਰ ਸੁਧੀਰ ਧਾਵਲੇ, ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਜੋਤੀ ਜਗਤਾਪ, ਰਮੇਸ਼ ਗਾਚੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਜਿਗਨੇਸ਼ ਮੇਵਾਨੀ, ਉਮਰ ਕਾਹਲਿਦ, ਵਿਨੈ ਰਤਨਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਦੋਂਥਾ ਆਦਿ ਬੁਲਾਰੇ ਸਨ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਮੈਦਾਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਚਾਖਚ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸੀ ਕਬੀਰ ਕਲਾ ਮੰਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਖਬਰਾਂ ਪੜ੍ਹੋ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ। ਹੋਰ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 'ਤੇ, ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਸੀ ਕਥਨ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬਦਨਾਮ ਬਿਆਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ “ਬੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਨੇ ਦਿਲਧਾਡਾ, ਨਵੀ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਮੈਨਤਗੜਾ, ਉਦਾਵਤਿਕ੍ਰਿਯਾ ਰਾਇ ਰੇ, ਗਡ੍ਡੂੰ ਤਕਾ ਪੇਸ਼ਵੈ ਰੇ ਗਰਜਨਾ ਸਿਦਨਾਕਚੇ, ਆਲੀ ਨਵਿਆਨੇ ਪੇਸ਼ਵਾਈ ਰੇ ਗਰਾਜ ਟਿੱਲਾ ਠੋਕੀਚੇ, ਰੇ ਸਾਇਮਕਾ ਗਰਾਜ ਤਿਲਾ ਠੋਕਿਆ”। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਹੋਰ ਬੁਲਾਰੇ ਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤੇ, ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਬੀਰ ਕਲਾ ਮੰਚ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੋਤੀ ਜਗਤਾਪ, ਰਮੇਸ਼ ਗਾਚੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਛੇ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀ ਗਾਣਾ ਦੁਬਾਰਾ ਗਾਓ “ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਂਵ ਨੇ ਦਿਲਾਧਾ, ਨਵੀ ਪੇਸ਼ਵਾ ਨਵੀ ਪਿਸ਼ਾਵਰ ਮੈਨਤ ਗਦਾ, ਉਦਾਵਤੀਕ੍ਰਿਯਾ ਰਾਏ ਰਾਏ ਰੇ, ਗਡ੍ਡੂਮ ਤਕਾ ਪੇਸ਼ਵਾਈ ਰੇ ਗਰਜਨਾ ਸਿਦਨਾਕਚੇ, ਆਲੀ ਨਵਿਆਨੇ ਪੇਸ਼ਵਾਈ ਰੇ ਗਰਾਜ ਟਿੱਲਾ ਠੋਕਿਆ, ਰੇ ਸੈਮਕਾ ਗਰਾਜ ਟਿੱਲਾ ਠੋਕਿਆ…” ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਉਹੀ ਪਥਨਾਟਿਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਰਾਦਰਾਮਾਜ) ਅਤੇ ਨ੍ਰਿਤ ਈਵੈਂਟ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਇਰਾਦੇ ਉਪਰੰਤ ਦੂਜੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧੀਰ ਧਾਵੜੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸਨੇ ਬਦਨੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਜਦੋਂ ਜ਼ੁਲਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਬਗਾਵਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਜੇ ਜ਼ੁਲਮ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬਗਾਵਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਵਿਦਰੋਹ ਹੈ ਨਾ ਹੋ ਤੋ, ਕਿਸੀ ਹੈ ਕਿਸੀ, ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਹਨੇਰੇ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੁਸੀਂ ਬਚ ਜਾਵੋ, ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਬਚ ਜਾਵੇ...." ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗਲਤ ਕਥਨ ਕਿ “ਯੇ ਜੋ ਸਤਰਹੈ, ਯੇ ਸਤਰਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਹਾਇਮਿਨ ਸਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ ਵਿੱਚ, ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹੈ.." ਉਪਰੰਤ ਹੋਰ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਉਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਅਤੇ ਭੜਕਾਊ ਕਿਤਾਬਾਂ

ਵੇਚਣ ਲਈ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ ਉੱਥੋਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਮਿਤੀ 1 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ ਆਮ ਵਾਂਗ ਸਾਲ, ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੀ ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਂਵ ਵਿਖੇ ਸਮਾਰਕ/ਸਮਾਰਕ ਪਰ ਦੇ ਕਾਰਨ 31 ਨੂੰ ਸ਼ਨਿਵਰ ਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਏਲਗਾਰ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸ੍ਟ੍ਰੀਟ ਦਸੰਬਰ, 2017, ਕਬੀਰ ਕਲਾ ਮੰਚ ਦੇ ਸੁਧੀਰ ਧਾਵਲੇ, ਸਾਗਰ ਗੋਰਖੇ, ਹਰਸ਼ਾਲੀ ਪੋਤਦਾਰ, ਜੋਤੀ ਜਗਤਾਪ, ਰਮੇਸ਼ ਗਾਚੋਰ ਅਤੇ ਸੀ ਹੋਰ ਛੇ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਬਦਸਲੂਕੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੋ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ, ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸਮੂਹ, ਕੁਝ ਭੜਕਾਊ ਨਾਅਰੇ, ਗੀਤ ਅਤੇ ਸੜਕੀ ਡਰਾਮਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸੁਧੀਰ ਨੇ ਉੱਪਰੋਕਤ ਗਲਤ ਅਤੇ ਝੂਠਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਗਾਇਆ ਧਾਵਲੇ, ਹਰਸ਼ਾਲੀ ਪੋਤਦਾਰ ਤੇ ਹੋਰ ਕਬੀਰ ਕਲਾ ਮੰਚ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਈ ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਮਾਓਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ (ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ ਸੰਗਠਿਤ ਭੂਮਿਕਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਾਓਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸ਼ੇਖੀ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਹੈ ਉਦਾਸ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਿੰਸਾ ਵੱਲ ਮੋੜਦੇ ਹਨ ਉਹੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਬੀਰ ਕਲਾ ਮੰਚ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸੁਧੀਰ ਧਾਵਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਕੁਨ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਭੈੜੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਝੂਠਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਬਿਆਨ ਫੈਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਭੜਕਾਉਣਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨਾਅਰੇ, ਗਾਏ ਗੀਤ ਅਤੇ ਸੜਕੀ ਨਾਟਕ। ਉਹ ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਅਤੇ ਭੜਕਾਊ ਪਰਚੇ ਵੰਡੇ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ. ਇਸ ਲਈ ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਵਿਖੇ ਝਲਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੇੜਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ, ਜਾਤੀ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ

ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ –ਏਲਗਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ, 31ਵੀਂ$_{SUPERSCRIPT}$ ਦਸੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 2.00 ਤੋਂ ਰਾਤ 10.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸ਼ਨਿਵਾਰ ਵਾਡਾ, ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ, ਕਬੀਰ ਕਲਾ ਮੰਚ ਦੇ ਸੁਧੀਰ ਧਾਵਲੇ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੰਡਕਟਰ ਸਾਗਰ ਗੋਰਖੇ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰ ਹਰਸ਼ਾਲੀ ਪੋਤਦਾਰ, ਜਯੋਤੀ ਜਗਤਾਪ, ਰਮੇਸ਼ ਗਾਇਚੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ, ਆਪਤਤੀਜਨਕ ਗੀਤ ਅਤੇ "ਜਦ ਜੁਲਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਬਗਾਵਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸ਼ਹੀਰ ਵਿੱਚ, ਜਦ ਜੁਲਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਗਾਵਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਬਗਾਵਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿ, ਰਾਤ ਡਹਾਣੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਜਲਕੇ ਰਾਖ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਜਲਕੇ ਰਾਖ ਹੋ ਜਾਵੇ..." ਜਿਹੋ ਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਤ, ਆਪਤਤੀਜਨਕ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ, ਦੋ ਸਮਾਜ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਤ ਸ਼ਬਦ, ਵਾਕ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਕੁਝ ਉਕਸਾਊ ਨਾਅਰੇ, ਗੀਤ ਅਤੇ ਸੜਕ ਨਾਟਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਗਲਤ ਅਤੇ ਝੂਠਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ ਅਤੇ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅਗਜ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਤ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਚੋਟਾਂ, ਹਿੰਸਾ, ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸਾਨ ਆਦਿ ਨਾਲ।

ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ (1) ਕਬੀਰ ਕਲਾ ਮੰਚ ਦੇ ਸੁਧੀਰ ਧਾਵਲੇ, (2) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੰਡਕਟਰ ਸਾਗਰ ਗੋਖਲੇ (3) ਹਰਸ਼ਾਲੀ ਪੋਤਦਾਰ (4) ਰਮੇਸ਼ ਗਾਇਚੋਰ (5) ਦੀਪਕ ਦੇਂਗਲੇ (6) ਜਯੋਤੀ ਜਗਤਾਪ ਖਿਲਾਫ। ਮੈਂ ਇਹ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਬਿਆਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਹੀ ਸੱਚ ਅਤੇ ਸਹੀ ਹੈ।

ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਮਿਤੀ: 08/01/2018 ਸਾਹਮਣੇ: (ਐਮ.ਬੀ. ਤਲਵਾਰੇ) ਪੁਲਿਸ - ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਬੈਗ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਪੁਣੇ।"

3. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ 31ਸਤੰਬਰ, 2017 ਨੂੰ ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ “ਏਲਗਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ” ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ (ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਨਾ ਹੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਜਾਣੇ ਕਿਉਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੇ ਅਵੈਧ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1967 ("ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ.") ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਅਧੀਨ।

4. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਮਿਤੀ 2 ਜਨਵਰੀ, 2018, ਪਿੰਪਰੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ (ਗ੍ਰਾਮੀਣ) ਵਿੱਚ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 307, 143, 147, 148, 149, 295(ਏ), 435, 436 ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 3(2)(ਵੀ) ਅਤੇ 3(1)(ਐਕਸ) ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਨਿਯਮ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 425 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ,

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪੱਖ ਦੇ ਨੇਤਾ ਮਿਲਿੰਦ ਏਕਬੋਟੇ ਅਤੇ ਸੰਭਾਜੀ ਰਾਓ ਭੀਡੇ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਇੱਕ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬਿਆਨ ਉੱਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਫਰਿੰਜ ਗਰੁੱਪਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਦਲਿਤ ਸੰਗਠਨ ਖਿਲਾਫ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕਾਈ ਸੀ, ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜੋ ਲੋਕ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 0004/2018 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਝੂਠੀ ਅਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 8 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਬਾਗ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ (ਪੁਣੇ ਸਿਟੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਣਾਈ ਗਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 2 ਮਿਤੀ 2 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਵਿੱਚ ਪਿੰਪਰੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ (ਗ੍ਰਾਮੀਣ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਨੇੜਲੇ ਸੰਬੰਧ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉੱਤੇ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 4/2018 ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

5. ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਜੋ ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਸਿਸਟਮੈਟਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿੰਦਾ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਲੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਝੂਠਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਫੈਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜਨਤਕ ਰਾਏ ਨੂੰ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਰੋਨਾ ਵਿਲਸਨ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 'ਆਰ' ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਹਰ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਡੇ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੋਦੀ-ਯੁੱਗ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਸਟਾਈਲ ਘਟਨਾ ਦੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜਨਤਕ ਰਾਏ ਨੂੰ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚ ਪ੍ਰੋਫਾਇਲ ਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੁਸ਼ਟ, ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਅਤੇ ਅਸਾਬਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿੰਦਾ ਮੀਡੀਆ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਸਟਮੈਟਿਕ ਰਣਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ। ਹੋਰ, ਐਲਗਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਆਯੋਜਕਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਗਏ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ (ਐਲਗਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ) ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਗਠਨ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਹ ਬਿਆਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਏਲਗਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਆਯੋਜਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਲੀਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਚਾਲ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਏਲਗਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਕਾਰਨ ਖਤਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਸਥਾਪਨਾ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਸਾਂਪ੍ਰਦਾਇਕ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਏਲਗਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਫੰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।

6. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੂਣੇ ਸਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਮਾਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋ ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਉੱਤੇ ਪਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖਵਾਲਿਆਂ, ਵਕੀਲਾਂ, ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਰੱਕੀਪਸੰਦ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਠੰਡ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

7. ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੂਣੇ ਸਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਮਾਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋ ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਉੱਤੇ ਪਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਰੱਖਵਾਲਿਆਂ, ਵਕੀਲਾਂ, ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਰੱਕੀਪਸੰਦ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਠੰਡ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤੀ ਲਿੰਕ ਦੇ ਗੌਤਮ ਨਵਲਖਾ ਅਤੇ ਸੁਧਾ ਭਰਦਵਾਜ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਅਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 4 ਦੇ 2018 ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਮੈਮੋ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੋ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਸਵਤੰਤਰ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਜੋਗ ਵਿਅਕਤੀ" ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਮੈਮੋਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਜ਼ਬਤੀ ਮੈਮੋ ਮਰਾਠੀ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪੰਚਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ। ਗੌਤਮ ਨਵਲਖਾ ਜਾਂ ਸੁਧਾ ਭਰਦਵਾਜ ਨੂੰ ਮਰਾਠੀ ਨਾਲ ਪਰਿਚਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਜਾਂ ਜ਼ਬਤੀ ਮੈਮੋ ਦੀ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਗੌਤਮ ਨਵਲਖਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੇਬੀਅਸ ਕੋਰਪਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2559 ਦੇ 2018 ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 28 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟ੍ਰਾਂਜਿਟ ਰਿਮਾਂਡ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨੇ ਟ੍ਰਾਂਜਿਟ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਸੁਧਾ ਭਰਦਵਾਜ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਰੱਖਣ ਲਈ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ

ਇਸ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਅਰਦਾਸਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ:

i) ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਰਿਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੂਨ ਅਤੇ ਅਗਸਤ 2018 ਵਿੱਚ ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਂਵ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਦੀ ਗਿਰਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ।

ii) ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਰਿਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਤੋਂ ਇਸ ਵਿਆਪਕ ਗਿਰਫਤਾਰੀ ਦੌਰ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਣਾ;

iii) ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਰਿਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਂਵ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਿਰਫਤਾਰ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਗਿਰਫਤਾਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ।

iv) ਜੋ ਵੀ ਹੋਰ ਆਦੇਸ਼ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਉਹ ਪਾਸ ਕਰੋ।"

8. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨ 29ਵੇਂ$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਅੱਗੇ ਤੁਰੰਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਬੈਂਚ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਿਕਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ:

"ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੋ।

ਸ੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮੇਹਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬ੍ਰਮਾਣਿਅਮ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ 5.9.2018 ਤੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਖਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅਸੀਂ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ੍ਰੀ ਗੌਤਮ ਨਵਲਖਾ ਅਤੇ ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸੁਧਾ ਭਰਦਵਾਜ ਨੂੰ ਘਰ 'ਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਯ ਵਜੋਂ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਵਰਵਰ ਰਾਵ, ਸ੍ਰੀ ਅਰੁਣ ਫੇਰੇਰਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਰਨਨ ਗੋਂਜਾਲਵਿਜ਼, ਜੇ ਗਿਰਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਸ੍ਰੀ ਗੌਤਮ ਨਵਲਖਾ ਅਤੇ ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸੁਧਾ ਭਾਰਦਵਾਜ ਦੀ ਘਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ।

ਬ
ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 6.9.2018 ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।*

ਇਹ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸ
9. ਡਾ. ਸ਼ਿਵਾਜੀ ਪੰਡਿਤਰਾਵ ਪਵਾਰ, ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ), ਸ੍ਰਰਗੇਟ ਡਿਵੀਜ਼ਨ, ਪੁਣੇ ਸਿਟੀ, ਪੁਣੇ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਬਾਰੇ ਐਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਚਾਨਣ ਵਿੱਚ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਵਾਂਛਨੀਯ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ "ਸਾਰੇ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨ" ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੰਜ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਓਵਾਦੀ) ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਨੇ 2009 ਤੋਂ ਇੱਕ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਵਜੋਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਫਰਾਤਫਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਐਲਗਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਸਥਿਤ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ "ਕਬੀਰ ਕਲਾ ਮੰਚ" ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਅਗਰਣੀ ਸੰਗਠਨ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

10. ਐਫਆਈਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਤੁਸ਼ਾਰ ਰਾਮਨਾਥ ਦਾਮਗੁੜੇ ਨੇ 8 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਛੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 6 ਜੂਨ, 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾਮਤ: ਸੁਏਧੀ ਧਵਾਲੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 120-ਬੀ ਨੂੰ 6 ਮਾਰਚ, 2018

ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰੇਂਦਰ ਗਡਲਿੰਗ, ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਨਾਗਪੁਰ ਅਤੇ ਰੋਨਾ ਵਿਲਸਨ, ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। 17ਵੀਂ ਅਪ੍ਰੈਲ, 2018 ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਅੱਠ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ

ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

ਰੋਨਾ ਵਿਲਸਨ, ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਦਿੱਲੀ[NONE]

ਸੁਰੇਂਦਰ ਗਡਲਿੰਗ, ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਨਾਗਪੁਰ[NONE]

ਸੁਧੀਰ ਧਵਾਲਾ ਅਤੇ ਹਰਸ਼ਾਲੀ ਪੋਟਦਾਰ, ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਬਈ[NONE]

ਸਾਗਰ ਗੋਰਖੇ, ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪੁਣੇ[NONE]

ਦੀਪਕ ਢੇਂਗਲੇ, ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਪੁਣੇ[NONE]

ਰਮੇਸ਼ ਗਯਾਚੋਰੇ ਅਤੇ ਜਯੋਤੀ ਜਗਤਾਪ, ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪੁਣੇ[NONE]

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੂਰੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੜਕਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਰਾਮਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ, ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੰਚਨਾਮੇ ਸਵਤੰਤਰ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ/ਲੈਪਟਾਪਾਂ/ਪੈਨ ਡਰਾਈਵਾਂ/ਮੈਮੋਰੀ ਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਾਰੀਖਾਂ ਤੇ ਕਾਪੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪਾਏ ਗਏ। ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂਚ ਲਈ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ "ਕਲੋਨ ਕਾਪੀਆਂ/ਮਿਰਰ ਇਮੇਜ਼" ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਐਫ.ਐਸ.ਐਲ. ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਉਡੀਕ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਬਣਾਏ। ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਵਸਤੂਆਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. (ਮਾਓਵਾਦੀ) ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਪਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਤਿਆਰੀ, ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਸਮਨਵਯ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ, ਦੁਸ਼ਮਣ (ਜੋ ਕਿ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਹਨ) ਖਿਲਾਫ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਘਾਤ/ਬਗਾਵਤ ਸਮੇਤ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ।

11. ਐਚ.ਸੀ. ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰਫ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼, ਯੋਜਨਾ, ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀਲੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 17ਵੀਂ ਮਈ, 2018 ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 13, 16, 17, 18, 18-ਬੀ, 20, 38, 39 ਅਤੇ 40 ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਜੋੜੇ ਗਏ ਹਨ:

ਸੁਰੇਂਦਰ ਗਡਲਿੰਗ, ਰ/ਓ ਨਾਗਪੁਰ[NONE]

ਰੋਨਾ ਵਿਲਸਨ, ਰ/ਓ ਦਿੱਲੀ[NONE]

ਸ਼ੋਮਾ ਸੇਨ, ਰ/ਓ ਨਾਗਪੁਰ[NONE]

ਮਹੇਸ਼ ਰਾਉਤ ਰ/ਓ ਨਾਗਪੁਰ ਅਤੇ ਗੜਚਿਰੌਲੀ

ਕਾਮਰੇਡ ਐਮ, ਉਰਫ ਮਿਲਿੰਦ ਤੇਲਤੁੰਬੜੇ

ਕਾਮਰੇਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਰਫ ਨਵੀਨ ਉਰਫ ਰਿਤੁਪਮ ਗੋਸਵਾਮੀ ਰ/ਓ ਅਸਾਮ [ਅੰਡਰਗ੍ਰਾਉਂਡ]NONE

ਕਾਮਰੇਡ ਮਨੂ [ਅੰਡਰਗ੍ਰਾਉਂਡ]NONE

ਕਾਮਰੇਡ ਦੀਪੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਡਰਗ੍ਰਾਉਂਡ ਮੈਂਬਰ।NONE

ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਰੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿਅਕਤੀ 6ਜੂਨSUPERSCRIPT, 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ:

ਸੁਰੇਂਦਰ ਗਡਲਿੰਗ, ਰ/ਓ ਨਾਗਪੁਰNONE

ਰੋਨਾ ਵਿਲਸਨ ਰ/ਓ ਦਿੱਲੀNONE

ਸੁਧੀਰ ਧਵਲੇNONE

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 6ਜੂਨSUPERSCRIPT, 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਵੀ ਲਈ ਗਈ, ਨਾਮਤ: ਸ਼ੋਮਾ ਸੇਨ, ਰ/ਓ ਨਾਗਪੁਰ ਅਤੇ ਮਹੇਸ਼ ਰਾਉਤ, ਰ/ਓ ਨਾਗਪੁਰ ਅਤੇ ਗੜਚਿਰੌਲੀ। ਫਿਰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਅੰਤ ਤੱਕ ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਵੀ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਮਾਨ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ, ਲੈਪਟਾਪਾਂ, ਪੈਨ-ਡ੍ਰਾਈਵਾਂ ਅਤੇ ਮੈਮੋਰੀ ਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਕਲੋਨ ਕਾਪੀਆਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲ ਸਕੇ।

12. ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 28 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ ਬਾਹਰਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਰਿਹਾਇਸੀ ਕੰਮ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਨਾਮਤ: ਵਰਨਨ ਗੋਂਸਾਲਵਿਸ ਨੂੰ ਨਾਗਪੁਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂਏਪੀਏ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ।

13. ਜਵਾਬ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੀ ਮੂਲ ਅਤੇ ਸਾਰ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਰਯਾਪਤ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਸਮੇਤ ਪੰਜ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਕਾਰਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੈਡਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, 'ਸੰਘਰਸ਼ ਖੇਤਰ' ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਗ੍ਰਾਉਂਡ ਜਾਣ ਲਈ, ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੰਡਣ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ, ਅਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਗਲ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਸੁਝਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਹੈ। ਕੁਝ ਨੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਅਤੇ ਬੂਬੀ ਟ੍ਰੈਪਸ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾਤਮਕ ਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਬਿਛਾਉਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਗਾਵਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰਣਨੀਤਿਕ ਇਨਪੁਟਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਹੈ, ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਰਣਨੀਤਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਉੱਤੇ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੋਰ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦੋਸ਼ੀ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਹਰਾਜ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਲਫਨਾਮਾ ਇਹ ਵੀ ਜੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਕਿ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਗਿਰਫਤਾਰੀ ਸਿਰਫ ਸਰੀਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਘਰ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

14. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੁਧਾ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਵਰਵਰ ਰਾਓ, ਅਰੁਣ ਫੇਰੇਰਾ ਅਤੇ ਵਰਨਨ ਗੋਂਸਾਲਵਿਸ, ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਘਰੇਲੂ ਗਿਰਫਤਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਔਪਚਾਰਿਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪੰਜ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ 15. ਬਹਸਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ, ਡਾ. ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਓਂ ਅਤੇ ਸੁਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦ ਗ੍ਰੋਵਰ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਨਾ ਹੀ

"(i) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ (SIT) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਪੇਸ਼ੇਵਰਤਾ ਦੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਕੈਰੀਅਰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਪਿੰਪਰੀ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਜ਼ੀਰੋ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 02.01.2018 (ਹੁਣ ਸੀ.ਆਰ. ਕੇਸ ਨੰ. 2/2018), ਅਤੇ FIR 4/2018 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼; ਜਾਂ

(ii) ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੋ 'ਤੇ ਦਰਜ ਜ਼ੀਰੋ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪਿੰਪਰੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 02.01.2018 (ਹੁਣ ਸੀ.ਆਰ. ਕੇਸ ਨੰ. 2/2018), ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮਬਾਗ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਐਫਆਈਆਰ 4/2018 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ 08.01.2018, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼, ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਫਾਈਲਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ; ਅਤੇ/ਜਾਂ

(iii) ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਜੋ ਕਿ ਸਭ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਉਪਕਰਣ, ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਨਿਰਭਰ/ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਨਜ਼ਰਬੰਦਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵਿਗਿਆਨ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ; ਅਤੇ/ਜਾਂ

(iv) ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਦੀ ਕਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਹਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ, ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ; ਅਤੇ/ਜਾਂ

(v) ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੁਕਮ(ਜ਼) ਪਾਸ ਕਰੋ ਜੋ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ, ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ।"

15. ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਡਾ: ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਡਾ ਧਵਨ, ਡਾ: ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਭੂਸ਼ਣ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਗਰੋਵਰ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੀਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਐਫਆਈਆਰ

ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੀ ਉਹ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਾ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ, ਪਹਿਲਾ 2 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ ਪਿੰਪਰੀ (ਸ਼ਹਿਰੀ) ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਬਾਗ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਪੁਣੇ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ, ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਚਾਲ ਸੀ ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਭਟਕਾਉਣ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ [ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਠੋਰ ਕਾਨੂੰਨ (ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ.) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਬਿਨਾਂ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਜੋੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਮੌਲਿਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਹਨ। ਉਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਧਾਰਣ ਆਪਰਾਧਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀ ਬੇਵਜਹ ਕੈਦ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਉਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤਤਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਟੈਟਿਊਟਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਣਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਇਸ਼ਾਰੇ ਵਾਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਲੀਕਸ ਵਿੱਚ ਲਿਪਤ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਜਨਤਕ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਦੌੜ ਲਗਾਈ ਜੋ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ 28 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ। ਉਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋ ਪੂਰਵ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਆਂਕਾਂ ਤੋਂ ਤੱਥਾਤਮਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉਤਪੀੜਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 2005 ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਰਵਰ ਰਾਵ ਖਿਲਾਫ 25 ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਰੁਣ ਫੈਰੇਰਾ ਖਿਲਾਫ 11 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵਰਨਨ ਗੋਂਜਾਲਵਿਸ ਖਿਲਾਫ 18 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਛੱਡ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਮਾਮਲਾ ਗੋਂਜਾਲਵਿਸ ਖਿਲਾਫ ਹੈ, ਜੋ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਪ ਮੇਅਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਭਾਜੀ ਰਾਵ ਭੀਡੇ ਅਤੇ ਮਿਲਿੰਦ ਏਕਬੋਟੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ ਉਤਤੇਜਨਾ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਦੰਗੇ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ ਸਨ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ, 28 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਸੀ ਪਰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਤਾਜ਼ਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹਾਲਾ

ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਅਸਥਾਪਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਰੀ ਉਪ-ਪਾਠ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜਾਣੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟ੍ਰਾਂਜ਼ਿਟ ਰਿਮਾਂਡ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਮਾਓਵਾਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਹੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਹ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਪੱਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਅਲੀ ਹਨ। ਹੋਰ, ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਵਿਆਖਿਆ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਚਨਾਮੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਲਏ ਗਏ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 4 ਦੀ 2018 ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀ ਕਾਰਨ ਬਣੇ, ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧੇ ਗਏ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰਤ ਲਿਖਤੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਵੀ ਉਹ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜੋ ਮਾਓਵਾਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਨਾ ਹੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਉਹ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਹਨ। ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਪੱਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਅਲੀ ਹਨ। ਹੋਰ, ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਵਿਆਖਿਆ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਚਨਾਮੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਲਏ ਗਏ।

ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਚਨਾਮੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਲਏ ਗਏ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 4 ਦੀ 2018 ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀ ਕਾਰਨ ਬਣੇ, ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧੇ ਗਏ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰਤ ਲਿਖਤੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

ਈ 16. ਟੇਟ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਾਂਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਸਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਸਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਕਿ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਦੋਸ

ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਚਿੰਤਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੰਤਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਜਾਂ ਨਿਆਇਕ ਰਿਮਾਂਡ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਨਿਰਾਕਰਣ ਅਤੇ ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਾਯ ਵੀ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਮੁੱਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜਾਂ ਨਿਰਾਕਰਣ/ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ। ਉਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਰੋਪੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਕਲਨ ਸਾਡੀ ਪੜਚੋਲ ਲਈ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਖੋਜ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਵੀ ਸੌਂਪੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਹੋਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ 8 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 153-ਏ, 505 (1ਬੀ), 17, 1/4 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਨਾਲ, ਹੋਰ ਅਪਰਾਧ ਜੋੜੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 13,16,17,18, 18ਬੀ, 20,38,39 ਅਤੇ 40 ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, 16 ਮਈ, 2018 ਨੂੰ, ਜਾਰੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧ ਸਿਰਫ 6 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਨਾਲ, ਹੁਣ ਤੱਕ 22 ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ 5 ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ 22 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਜੋੜੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 28 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਉਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਪਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਸਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀ (ਏ16 ਤੋਂ ਏ20) ਉਸ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜੋ ਖੋਜ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17. ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਜੇ ਇੱਕ ਨਵੀਨ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 32 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਪਾਯ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਨਹਿਤ ਦੀ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵਿੱਚ ਅਜਨਬੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀ ਵਰਵਰ ਰਾਵ, ਸੁਧਾ ਭਰਦਵਾਜ ਅਤੇ ਗੌਤਮ ਨਵਲਖਾ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਜੇ ਵੀ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁਣ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਜੋਂ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਣ ਲਈ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਪਾਯ ਚੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਅਗਾਂਹ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੋਧੀ ਰਾਹਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਬੀਅਸ ਕੋਰਪਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੋ ਜਾਰੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਿਰਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੇ ਬਹਾਨੇ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ (ਅਗਲੇ ਦੋਸਤ) ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਬੇਕਸੂਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਧਾਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਪਰਸਨੈਲਿਟੀ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਕਾਫੀ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਖਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਧਾਰਣਾ 'ਤੇ। ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਕਿ ਪੰਜ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾਓਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 41 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਯੋਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ "ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ" ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਫੀ ਸਮੱਗਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੀ ਦਲੀਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਬਾਏ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਮਿਸਟਰ ਹਰੀਸ਼ ਸਾਲਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ, ਜਿਸ ਦੀ ਬਿਨਾਹ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 4/2018 ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਬਾਘ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ (ਪੁਣੇ ਸਿਟੀ) ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਰਬਸੰਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂਚ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਵਿਰੋਧੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਭਾਵ, ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਪਚਾਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਝੁਕਾਉ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਭਟਕਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਜਾਂ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ

ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਉਚਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 4/2018 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪੱਖਪਾਤ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਹੈ। ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਣੇ ਸਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲੀਫਾਈਡ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਸ਼ ਮਾਲੀਫਾਈਡ ਇਨ ਫੈਕਟ ਬਾਰੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਤੱਥਾਂ, ਭਾਵ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਜਿਸ ਦੀ ਬਿਨਾਹ 'ਤੇ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਮੰਗਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

19. ਉੱਚੇ ਸੁਰਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀਆਂ ਭਾਵੁਕ ਬਹਿਸਾਂ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਰ ਪਾਸੇ ਦਾ ਵਕੀਲ ਬਰਾਬਰ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਸੋਚਣਾ ਪਿਆ ਕਿ ਕੌਣ ਸਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦਾ ਤੀਜਾ ਪਾਸਾ ਵੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਰਾਬਰ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫਰਜ਼ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਸੀ। ਇਹ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਸਖਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਜੋ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁਪਤ ਯੋਜਨਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤਥਾਕਥਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

20. ਦੋਨਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਗੌਰ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਦੋਨਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਚਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰਿੱਟ ਯਾਚਿਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਠ ਸਕਦੇ ਹਨ-

(i) ਕੀ ਪੰਜ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

(ii) ਜੇਕਰ ਪੁਆਇੰਟ (i) ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਇਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

(iii) ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ (i) ਅਤੇ/ਜਾਂ (ii) ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹੈ, ਕੀ ਯਾਚਿਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ?

(iv) ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਅਗਲਾ ਦੋਸਤ (ਰਿੱਟ ਯਾਚਿਕਾਕਰਤਾ) ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮਾਸੂਮ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ?

21. ਪਹਿਲੇ ਬਿੰਦੂ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁੱਦਾ ਹੁਣ ਹੋਰ ਰੇਸ ਇੰਟੇਗਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਰਮਦਾ ਬਾਈ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਚ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 64 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤ੍ਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਚੁਣਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 64 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ-

“64. .... ਇਹ ਤ੍ਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਚੁਣਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਹੈ।”

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(2011) 5 SCC 79 22. ਫਿਰ ਸੰਜੇ ਰਾਜੇਂਦਰ ਭੱਟ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਜਾਂਚ ਦੇ ਢੰਗ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮੋਡ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 68 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"68. ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਢੰਗ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਡਬਲਿਊ. ਚਾਵਲਾ; ਮਾਯਾਵਤੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ; ਦੀਨਾਉਭਾਈ ਬੋਘਾਭਾਈ ਸੋਲੰਕੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ; ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਬਨਾਮ ਰਾਜੇਸ਼ ਗਾਂਧੀ', ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਏ.ਆਈ.ਐਲ.' ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦਲ ਬਨਾਮ ਐਚ.ਐਸ. ਚੌਧਰੀ' ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

23. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਈ. ਸਿਵਾਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, ਜਦੋਂ ਉਹ "ਦੋਸ਼ੀ" ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 10 ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"10. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਦੂਜੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 129 ਵਿੱਚ, ਦੀਨਾਉਭਾਈ ਬੋਘਾਭਾਈ ਸੋਲੰਕੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ', ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਨਰੇਂਦਰ ਜੀ. ਗੋਏਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ', ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 11 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਵਿੱਚ

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਰਰਥਕਤਾ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲੇਬਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ।

24. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਡਿਵਾਈਨ ਰਿਟ੍ਰੀਟ ਸੈਂਟਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਕੇਰਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਂਤਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਮੱਧ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਚੁਣਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਉੱਤੇ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਬਦਨੀਅਤੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

25. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਸਟੇਟ ਆਫ ਵੈਸਟ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਕਮੇਟੀ ਫਾਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਰਾਈਟਸ, ਵੈਸਟ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਉਪਯੋਗੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 70 ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

"70. ਕੇਸ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿਓ ਕਿ ਧਾਰਾ 32 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 226, ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਸਰਤ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ। ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਰਪੂਰਤਾ ਉਪਰੋਕਤ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸਦੀ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਨਸੋਫਰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਈ ਲਚਕੀਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ. ਇਸ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਘਟਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਪੂਰਾ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੀਮਿਤ ਸਰੋਤਾਂ ਨਾਲ, ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਜਾਂਚਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਗੁਆ ਬੈਠੇ।

26. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੰਜ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੌਲਾ ਫਾਈਡ ਸੱਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਾਤਿਕ ਤੱਥ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਪੁਸ਼ਟ ਦਾਅਵਾ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਲਕਿ, ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ (ਪੈਰਾ 7 ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ - ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਢੰਗ ਬਾਰੇ। ਹੋਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ (A16 ਤੋਂ A20) ਖਿਲਾਫ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਜਾਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ ਕਾਰਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਯਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਲੰਬਿਤ ਹਨ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਅਵਾਂ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਉਪਾਯ ਸੰਭਵ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਰਿਮਾਂਡ ਲੈਣ ਲਈ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਸਲਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਚਿਤ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਉਪਾਯ ਜਾਂ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ।

27. ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਜਾਂਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਦੋ ਸੋਧੀ ਮੰਗਾਂ, ਜੇ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਦੋਸ਼ੀਆਂ (A16 ਤੋਂ A20) ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ

ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਸੁਧਾ ਭਾਰਦਵਾਜ (A19), ਵਰਵਰਾ ਰਾਓ (A16), ਅਰੁਣ ਫੇਰੇਰਾ (A18) ਅਤੇ ਵਰਨਨ ਗੋਂਸਾਲਵਿਸ (A17) ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਐਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਸਰਾਸਰ ਅਜਨਬੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮਾਨਣਗੇ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੁਣ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਅਗਾਂਹ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਖੁਦ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ। ਅਗਲਾ ਦੋਸਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤਬ ਤੱਕ ਅਗਾਂਹ ਲਿਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਯ ਲੈਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।

28. ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਧਾਰਾ (i) ਅਤੇ (ii) 'ਤੇ ਦਰਜ FIR ਨੰ.2/2018 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਿੰਪਰੀ (ਸ਼ਹਿਰੀ) ਥਾਣਾ 2 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਣੇ 'ਚ ਆਜ਼ਾਦ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਆਗੂ ਮਿਲਿੰਦ ਏਕਬੋਟੇ ਅਤੇ ਸੰਭਾਜੀ ਰਾਓ ਭਿੜੇ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ, ਉਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਾਸ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਇੱਕ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕਥਿਤ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ. ਨਾ ਹੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰ. 4/2018 ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਿੰਪਰੀ (ਸ਼ਹਿਰੀ) ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 2/2018 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰੋ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ. ਮੰਨਿਆ, 2018 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ.1875 ਹੈ ਅਨੀਤਾ ਆਰ. ਸਾਵਲੇ (ਦਿ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ. 2/2018) ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਖੁਦ ਉਸ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਸੀ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਤਾਕਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਰਾਜ ਦੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ No.4/2018, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਹੈ ਸੰਗਠਨ, ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.(ਐਮ), ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 2/ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 2018 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ। ਅੱਗੇ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬੀਰ ਕਲਾ ਮੰਚ, ਸੁਧੀਰ ਧਾਵਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਭਾਸ਼ਣ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ, ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੋਡ ਡਰਾਮੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਅਤੇ ਭੜਕਾਊ ਪੈਂਫਲੇਟ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਵੰਡੀਆਂ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੀਮਾ ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਅਤੇ ਨੇੜਲੇ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ, ਜਾਤੀ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਧਾਰਾਵਾਂ (i) ਅਤੇ (ii) ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 2/2018 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਨਾਮਜ਼ਦ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਬਾਗ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ FIR ਨੰਬਰ 4/2018 ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ (ਪੁਣੇ ਸਿਟੀ) 8 ਜਨਵਰੀ, 2018 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤ।

29. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 4/2018) ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹਨ; ਅਤੇ ਚੂੰਕਿ ਉਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤਾਂ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਹ ਰਾਹਤਾਂ ਮੰਗਣ ਲਈ ਸੁਣੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਜੋ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ। ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਜਨਹਿਤ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

30. ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਦੇ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਬਲ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜਤਨ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਕੋਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਲਈ ਤਬਾਦਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜਨਹਿਤ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਵਜੋਂ।

31. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਆਇੰਟ ਨੰਬਰ (i) ਅਤੇ (ii) ਦੇ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ, ਨੂੰ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਮਤ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਪੜਾਅ ਅਜੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵਾਂਛਨੀਯ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੋਡੀਫਾਈਡ ਰਾਹਤਾਂ (i) ਅਤੇ (ii) ਜਿਵੇਂ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਥੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ।

32. ਇਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਤੀਜੀ ਸੋਧੀ ਰਾਹਤ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਉਪਕਰਣ, ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਤੇਨੂ/ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬੋਰੇਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਖੇਡ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਵੀ ਇਨਾਮ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਈਸ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਆਸ਼ੰਕਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

33. ਚੌਥੀ ਸੋਧੀ ਰਾਹਤ ਹੈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼। ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਹਤ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਉਪਾਯ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਾਯਾਂ ਦੀ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਬਣਤਰ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਹਤਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਚੌਥੀ ਸੋਧੀ ਰਾਹਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ।

34. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਤੋਂ ਬਚੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਮੇਤ ਉਹ ਨਾਮਜ਼ਦ ਦੋਸ਼ੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਉਹਨਾਂ ਜਾਂ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਅਭਿਯੋਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ, ਗੰਭੀਰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਣਾਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜੱਜਮੈਂਟਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

35. ਅਸੀਂ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਉਲੇਖ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਤੋਂ ਉਭਰਦੇ ਹੋਏ ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਅਭਿਯੋਗ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚੇ।

36. ਰਿਕਾਰਡ/ਫਾਈਲਾਂ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਜੋ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੂੰ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਾਜ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

37. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਸ ਚਿੰਤਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਚਿਤ ਉਪਾਯ ਲੈਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 29 ਅਗਸਤ, 2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਤੋਂ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਹਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਚਿੰਤਤ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਡਾ. ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਪੰਨ ਨਿਆਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਹਾਲੀਆ ਫੈਸਲੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਅੰਗ ਵਜੋਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਨਿਆਇਕ ਐਲਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਐਲਾਨ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਖੋਜ ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਾ ਕਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖਾਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਲੰਘਣਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਿਰਾਸਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁੱਲਾਂ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ: ਆਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਠਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਆਰਟੀਕਲ 32 ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦਾ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ "ਅਲੋਕਪ੍ਰਿਯ" ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਆਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੇ ਉੱਚੇਰੇ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਚਿੰਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਬੇਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨਿਆਂ, ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਿਦਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਆਂਕਾ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਿੱਖਿਆ ਭਰਾ ਨਿਆਂਕਾ ਏ ਐਮ ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

2. 29 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਪੰਜ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਕਾਦਮਿਕਾਂ ਦੁਆਰਾ 28 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਪੰਜ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ "ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਜਾਂਚ" ਲਈ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਛਾਪੇਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੋਈਆਂ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ, ਮੁੰਬਈ, ਥਾਣੇ ਅਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ। ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ ਜਾਵੇ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧੀਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ (ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1967 (ਯੂਏਪੀਏ) ਦੀਆਂ ਕਠੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਉੱਤੇ ਪਏ ਲੋਕਾਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਹੀ ਬੇਤਰਤੀਬ, ਅਣਵਰੰਟਡ, ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਿਆਕਾਰਾਂ, ਸੁਤੰਤਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਸੋਚਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦੁਰਭਾਵਨਾਪੂਰਨ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹਨ। ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਕਾਰਕੁੰਨ ਹਨ ਜੋ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਉੱਤੇ ਪਏ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ, ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਲੋਕ ਅਧਿਕਾਰ ਆਧਾਰਿਤ ਹਰਕਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਯੂਏਪੀਏ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਲਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਸਰਾਸਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ

ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਤੁਰੰਤ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਸਤਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

3. ਪਹਿਲਾਂ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ:

(i) ਪਹਿਲਾ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ - ਰੋਮਿਲਾ ਥਾਪਰ ਇੱਕ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਅਤੇ ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨੇਹਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਐਮੇਰੀਟਸ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਰੋਮਿਲਾ ਥਾਪਰ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਕਾਦਮੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਅਕਾਦਮੀ ਆਫ ਆਰਟਸ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਵਿੱਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਡਾਕਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਆਕਸਫੋਰਡ ਅਤੇ ਚਿਕਾਗੋ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਲੋਂ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਡਾਕਟਰੇਟ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ 'ਆ ਹਿਸਟਰੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ;

(ii) ਦੂਜੀ ਯਾਚੀ, ਦੇਵਕੀ ਜੈਨ ਇੱਕ ਅਗਾਊ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂ.ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਅਤੇ ਸਾਊਥ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀਆਂ ਦੋ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾਪਕ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ 2006 ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਾਗਰਿਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ;

(iii) ਤੀਜੀ ਯਾਚੀ, ਪ੍ਰਭਾਤ ਪਟਨਾਇਕ, ਇੱਕ ਰੋਡਸ ਸਕਾਲਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਜੇ.ਐਨ.ਯੂ. ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਕੇਰਲਾ ਯੋਜਨਾ ਬੋਰਡ ਦਾ ਉਪ-ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਯੂ.ਐਨ. ਦੇ ਇੱਕ ਉੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ;

(iv) ਚੌਥੀ ਯਾਚੀ ਸਤੀਸ਼ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ, ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਜਸ਼ਾਸਤਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਮਾਲਕਮ ਅਦਿਸੇਸ਼ਾਇਆਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸਮਾਨ ਮੌਕਾ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਾਹਰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਚਿਕਾਗੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਪੈਰਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਜ਼ਿਟਿੰਗ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ; ਅਤੇ

(v) ਪੰਜਵੀਂ ਯਾਚੀ, ਮਾਜਾ ਦਾਰੂਵਾਲਾ, ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਮਾਨਕਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੋਜ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਲਈ ਵਕਾਲਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚਾਲੀ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

4. ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ 28 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਗੌਤਮ ਨਵਲਖਾ (ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ)। ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਯੂਨੀਅਨ ਲਈ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਰਾਈਟਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਾਪਤਾਹਿਕ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਹੈ। ਰਾਜ ਨੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਉਗਰਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਸੁਧਾ ਭਰਦਵਾਜ (ਵਕੀਲ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ)

ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਵਕੀਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਪੀਯੂਸੀਐਲ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਾਸਚਿਵ ਹਨ ਅਤੇ 2017 ਤੋਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਅ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ, ਵਕੀਲ ਸੁਧਾ ਭਰਦਵਾਜ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸੁਰੇਂਦਰ ਗਡਲਿੰਗ ਵਰਗੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਗਿਰਫਤਾਰੀ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੁਧਾ ਭਰਦਵਾਜ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਰਕਸ਼ਕ ਹਨ।

ਵੀ.ਵੀ. ਰਾਓ (ਉਮਰ 79, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਆਧਾਰਿਤ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਕੁਨ, ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਵੀ)। ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਤੇਲਗੂ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਨ।

ਅਰੁਣ ਫੇਰੇਰਾ, (ਮੁੰਬਈ) 2015 ਤੋਂ ਵਕੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਭਿਆਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨ ਹਨ।

ਵਰਨਨ ਗੋਂਸਾਲਵਿਸ (ਮੁੰਬਈ), ਬੰਬਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਕਾਮਰਸ ਵਿੱਚ ਗੋਲਡ ਮੈਡਲਿਸਟ, ਸੀਮੈਂਸ ਵਿੱਚ ਅਕਾਉਂਟਸ ਅਫਸਰ, ਫਿਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਅਕਾਉਂਟਸ ਦੇ ਲੈਕਚਰਾਰ, ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਨਾਭਾਊ ਸਾਥੇ ਦੀ "ਗੋਲਡ ਫਰੋਮ ਦ ਗ੍ਰੇਵ" ਦਾ ਮਰਾਠੀ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਡੇਵਿਡ ਡੇਵਿਡਾਰ ਦੀ "ਏ ਕਲਚ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਮਾਸਟਰਪੀਸਜ਼" ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860, ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 1959 ਅਤੇ ਯੂਏਪੀਏ ਅਧੀਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਭੂਤਕਾਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਰੁਣ ਫੇਰੇਰਾ ਨੂੰ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਗਿਆਰਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਰਨਨ ਗੋਂਸਾਲਵਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਸਨ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟਕਾਰੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲੰਬਿਤ ਹੈ)। ਵਰਵਰਾ ਰਾਓ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸਾਰੇ ਵੀਹ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ*।

5. ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਏ.ਐੱਸ.ਜੀ. ਸ਼੍ਰੀ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਕੋਲ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤ ਉੱਪਰ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਂ ਝੁਕਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਕੁਦਰਤ. ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਚੌੜਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰੋਤ ਵਿੱਚ ਉਤਪੰਨ. ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਡਾਕੇਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਾਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੂੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਸਥਾਗਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਵਜੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੰ ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬਾਰੇ ਭਾਵੁਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ - ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਅਦਾਲਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਣੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਦਖ਼ਲ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਪਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ, ਅਨੁਭਵ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਉਪਾਅ ਗੈਰ-ਸੰਵਾਦਯੋਗ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁੱਦਾ ਔਫ ਲੋਕਸ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਵਰਮੈਂਟਸ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਲਈ ਹੈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ. ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤੱਤ

ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ.

6. ਇਕ ਸੰਖੇਪ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 1 ਜਨਵਰੀ 1818 ਨੂੰ, ਪੂਰਬੀ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸੌ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਕਿ ਦਲਿਤ, ਆਦਿਵਾਸੀ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਈਸਾਈ ਅਤੇ ਪਿੱਛੜੇ ਸਮੁਦਾਇਆਂ ਤੋਂ ਸਨ, ਬਾਜੀਰਾਵ ਦੂਜੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੇਸ਼ਵਾ ਫੌਜ ਨੂੰ ਪੁਣੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਭੀਮਾ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕੋਰੇਗਾਂਵ ਵਿੱਚ ਹਰਾਇਆ। ਇਸ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵਾਂਗ, ਇਹ ਲੜਾਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਕਾਰਨ ਇਕ ਕਿਵਦੰਤੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਗਈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਪਨਿਵੇਸ਼ਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਜੈ ਸਤੰਭ, 'ਵਿਜੈ ਸਤੰਭ' ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਤੰਭ ਹਰ ਸਾਲ ਜਿੱਤ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲਾਨਾ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕਾਤਮਕ ਰੈਲੀਂਗ ਗਰਾਊਂਡ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਵਾਲੇ ਡਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ।

7. ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਭੀਮਾ-ਕੋਰੇਗਾਂਵ ਦੀ 200ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ 31 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਨ ਸਭਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੋ ਜੱਜ ਸਨ: ਇੱਕ, ਜਸਟਿਸ ਪੀ.ਬੀ. ਸਾਵੰਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੂਰਵ ਜੱਜ ਹਨ। ਜਸਟਿਸ ਬੀ.ਜੀ. ਕੋਲਸੇ ਪਾਟਿਲ ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੂਰਵ ਜੱਜ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਵਾਡਾ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਸੀ। ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਜਿਸਨੂੰ ਕਬੀਰ ਕਲਾ ਮੰਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਦੇਖਰੇਖ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਐਲਗਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ, ਵਕਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅੰਬੇਡਕਰ, ਭਾਰਤੀਯ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸੀ: "ਭੀਮਾ-ਕੋਰੇਗਾਂਵ ਸ਼ੌਰਿਆ ਦਿਨ - ਐਲਗਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ"। ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ 'ਐਲਗਾਰ' ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਸੱਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਦਿਗਧ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦਾ ਅਰਥ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਹਮਲੇ ਦਾ ਹੈ। 1 ਜਨਵਰੀ 2018 ਨੂੰ, ਭੀਮਾ-ਕੋਰੇਗਾਂਵ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਂਪ੍ਰਦਾਇਕ ਅਸਥਿਰਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਜਦੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਦਲਿਤਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਜੈ ਸਤੰਭ ਨੂੰ ਸਲਾਮੀ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਖਬਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਭਰ ਵਿੱਚ ਫੈਲ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਕ ਅਗਿਤਾਸ਼ਨ ਹੋਇਆ।

8. ਇਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਇਕ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਇਸ ਘਟਨਾ ਸਬੰਧੀ 8 ਜਨਵਰੀ 2018 ਨੂੰ ਤੁਸ਼ਾਰ ਦਾਮਗੁੜੇ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਨ:

ਸੁਧੀਰ ਧਵਲੇ;NONE

ਸਾਗਰ ਗੋਰਖੇ;NONE

ਹਰਸ਼ਾਲੀ ਪੋਤਦਾਰ;NONE

ਦੀਪਕ ਧੇਂਗਲੇ;NONE

ਜਯੋਤੀ ਜਗਤਾਪ; ਅਤੇNONE

ਰਮੇਸ਼ ਗਾਯਚੋਰ।NONE

ਸੁਧੀਰ ਧਵਲੇ ਨੂੰ 6 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਾਂਚ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ, ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 120B ਨੂੰ 6 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ - ਸੁਰੇਂਦਰ ਗਡਲਿੰਗ ਅਤੇ ਰੋਨਾ ਵਿਲਸਨ - ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। 17 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ, ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਅਤੇ ਦਫਤਰਾਂ 'ਤੇ ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ:

ਰੋਨਾ ਵਿਲਸਨ, ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ;NONE

ਸੁਰੇਂਦਰ ਗਡਲਿੰਗ, ਨਾਗਪੁਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ;NONE

ਸੁਧੀਰ ਧਵਲੇ ਅਤੇ ਹਰਸ਼ਾਲੀ ਪੋਤਦਾਰ, ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ;NONE

ਸਾਗਰ ਗੋਰਖੇ, ਪੁਣੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ;NONE

ਦੀਪਕ ਧੇਂਗਲੇ, ਪੁਣੇ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ; ਅਤੇNONE

ਰਮੇਸ਼ ਗਾਯਚੋਰ ਅਤੇ ਜਯੋਤੀ ਜਗਤਾਪ, ਪੁਣੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇNONE

ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪੁਣੇ ਸ਼ਹਿਰ, ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ, ਲੈਪਟਾਪਾਂ, ਪੈਨ ਡਰਾਈਵਾਂ ਅਤੇ ਮੈਮੋਰੀ ਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਓਵਾਦੀ), ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੰਗਠਨ, ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਫਸਾਇਆ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, 17 ਮਈ 2018 ਨੂੰ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 13, 16, 17, 18, 18B, 20, 38, 39 ਅਤੇ 40 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

(i) ਸੁਰੇਂਦਰ ਗਡਲਿੰਗ;

(ii) ਰੋਨਾ ਵਿਲਸਨ;

(iii) ਸ਼ੋਮਾ ਸੇਨ;

(iv) ਮਹੇਸ਼ ਰਾਉਤ;

(v) ਕਾਮਰੇਡ ਐਮ. ਉਰਫ ਮਿਲਿੰਦ ਤੇਲਤੁੰਬਡੇ (ਅੰਡਰਗ੍ਰਾਉਂਡ);

(vi) ਕਾਮਰੇਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਰਫ ਨਵੀਨ ਉਰਫ ਰਿਤੁਪਰਨ ਗੋਸਵਾਮੀ (ਅੰਡਰਗ੍ਰਾਉਂਡ);

(vii) ਕਾਮਰੇਡ ਮੰਗਲੂ (ਅੰਡਰਗ੍ਰਾਉਂਡ); ਅਤੇ

(viii) ਕਾਮਰੇਡ ਦੀਪੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਡਰਗ੍ਰਾਉਂਡ ਮੈਂਬਰ।

6 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

(i) ਸੁਰੇਂਦਰ ਗਡਲਿੰਗ;

(ii) ਰੋਨਾ ਵਿਲਸਨ;

(iii) ਸੁਧੀਰ ਧਵਲੇ;

(iv) ਸ਼ੋਮਾ ਸੇਨ; ਅਤੇ

(v) ਮਹੇਸ਼ ਰਾਉਤ।

ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਇਹ ਪਾਂਚ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਖੋਜ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮੱਗਰੀ (ਜੋ ਕੇਸ ਦਾਇਰੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਪੜਚੋਲ ਲਈ ਮੁਹਰਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ), ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬਾਹਰਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਹੋਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਉਕਤ ਦੋਸ਼ਾਰੋਪਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 28.8.2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ/ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫੀ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਵਰਾ ਵਰਾ ਰਾਵ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ
ਅਰੁਣ ਫੇਰੇਰਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਥਾਣੇ
ਵਰਨਨ ਗੋਂਸਾਲਵਿਸ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਬਈ
ਸੁਧਾ ਭਾਰਦਵਾਜ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਫਰੀਦਾਬਾਦ
ਗੌਤਮ ਨਵਲਖਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦਿੱਲੀ*

ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ "ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ" - ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਓਵਾਦੀ) ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੀ ਪੈਰਾ 26 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

“ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 'ਸੰਘਰਸ਼ ਖੇਤਰ' ਵਿੱਚ ਅੰਡਰਗ੍ਰਾਉਂਡ ਜਾਣ ਲਈ ਕੈਡਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵੰਡਣਾ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਸੁਗਮ ਬਣਾਉਣਾ, ਅਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੈਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕਰਨਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਅਤੇ ਬੂਬੀ ਜਾਲ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾਤਮਕ ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸਸਤਰ ਬਗਾਵਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਗਾਧ ਵਿੱਚ ਰਣਨੀਤਿਕ ਇਨਪੁਟ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਓਵਾਦੀ) ਦੇ ਰਣਨੀਤਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।”

“ਅਸੀਂ ਅੰਤਰਿਮ ਰਾਹਤ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਲਈ ਉਪਸਥਿਤ ਹੋਏ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ੍ਰੀ ਗੌਤਮ ਨਵਲਖਾ ਅਤੇ ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਸੁਧਾ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨੂੰ ਰੋਮਿਲਾ ਥਾਪਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ। (ਡਾ. ਡੀ. ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ)

ਘਰ 'ਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਯ ਵਜੋਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਐਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਵਰਵਰਾ ਰਾਵ, ਮਿਸਟਰ ਅਰੁਣ ਫੇਰੇਰਾ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਵਰਨਨ ਗੋਂਸਾਲਵਿਸ, ਜੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਮਿਸਟਰ ਗੌਤਮ ਨਵਲਖਾ ਅਤੇ ਮਿਸ ਸੁਧਾ ਭਾਰਦਵਾਜ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ 6 ਸਤੰਬਰ 2018 ਅਤੇ 17 ਸਤੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਜਾਂਚ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

9. ਆਪਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਹ ਕਰਦਿਆਂ, ਡਾ. ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਮਨੂ ਸਿੰਘਵੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 1 ਜਨਵਰੀ 2018 ਨੂੰ ਹੋਏ ਹਿੰਸਾ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ (ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 2/2018) ਅਨੀਤਾ ਆਰ ਸਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੀ.ਐਸ. ਪਿੰਪਰੀ 'ਚ 2 ਜਨਵਰੀ 2018 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤਲਵਾਰਾਂ, ਰਾਡਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਇੱਕ ਭੀੜ ਦੁਆਰਾ ਦਲਿਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕਾਈ ਗਈ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਾਜੀ ਭੀਡੇ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਿਵਾਜੀਨਗਰ ਪ੍ਰਤਿਸਥਾਨ ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ ਅਤੇ ਮਿਲਿੰਦ ਏਕਬੋਟੇ, ਹਿੰਦੂ ਜਨਜਾਗਰਤੀ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਸਾਜਿਸ਼ਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਭਾਜੀ ਭੀਡੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਮਿਲਿੰਦ ਏਕਬੋਟੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ./ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ2$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੂੰਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਬੰਬਈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 4/2018 ਨੂੰ 8 ਜਨਵਰੀ 2018 ਨੂੰ ਪੀ.ਐਸ. ਵਿਸ਼ਰਾਮਬਾਗ ਵਿੱਚ ਤੁਸ਼ਾਰ ਦਾਮਗੁੜੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਭਾਜੀ ਭੀਡੇ ਦਾ ਸਵੈ-ਘੋਸ਼ਿਤ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੈ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੁਧੀਰ ਧਾਵਲੇ ਨੇ ਐਲਗਾਰ ਪਰਿਸ਼ਦ 'ਤੇ 31 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਪੰਕਤੀਆਂ ਨਾਲ:

"ਜਬ ਜੁਲਮ ਹੋ ਤਾਂ ਬਗਾਵਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸ਼ਾਨ ਵਿੱਚ, ਜਬ ਜੁਲਮ ਹੋ ਤਾਂ ਬਗਾਵਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸ਼ਾਨਮੇਂ, ਅਤੇ ਜੇ ਬਗਾਵਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿ, ਇਹ ਰਾਤ ਢਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਾਬਨ ਜਲਦੀ ਰਹੋ ਕੇ ਜਾਏ, ਇਸਤਰਾਂ ਹੈ, ਇਹ ਸਤਰਾ ਦਾ ਟਾਈਟਲ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਲੜਾਈ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਨਵੀਂ ਪੇਸ਼ਵਾਈ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦੇਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਕਬਰਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਨਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।"

ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਬਰਟੋਲਟ ਬ੍ਰੈਖਟ ਦੇ ਅਨੁਵਾਦ ਹਨ ਨਾਟਕ, "ਸ਼ੇਚਵਾਨ ਦਾ ਚੰਗਾ ਵਿਅਕਤੀ", (1942)। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ, ਐਫਆਈਆਰ 4/2018 ਹਮਲੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਰਜ ਹਨ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 31 ਦਸੰਬਰ 2017 ਨੂੰ ਐਲਗਾਰ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਭੀਮਾ-ਕੋਰੇਗਾਂਵ 1 ਜਨਵਰੀ 2018 ਨੂੰ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਨੁਸਾਰ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਮਿਲਿੰਦ ਏਕਬੋਟੇ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ. ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਕਰੀਬਨ ਨੌਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ।

10. ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਖਤ ਜੋ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਲੀ ਹਨ। ਇਹ ਖਤ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਉਪਕਰਣਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਵਿੱਚ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੂਨ 2018 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਮਹਾਨਿਰੀਕਸ਼ਕ (ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ), ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਨੇ 1 ਸਤੰਬਰ 2018 ਨੂੰ NDTV 'ਤੇ "ਸੱਚ ਬਨਾਮ ਹਾਈਪ" ਨਾਮਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੀਡੀਆ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਖਤਾਂ ਦੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੇ ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਖਤ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੈਸ ਬ੍ਰੀਫਿੰਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਲੀਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਖਤ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਇਹ ਖਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ

ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟ੍ਰਾਂਜਿਟ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਤਾਂ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪਛਾਣਯੋਗ ਵਿਵਰਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਈ-ਮੇਲ ਪਤੇ ਜਾਂ ਹੈਡਰਾਂ। ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਰਾਮਦਗੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਉਪਕਰਣਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਖਤਾਂ ਦਾ ਲੇਖਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਤ੍ਰ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ:

(i) ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 4/2018 ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਭੀਮਾ-ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ;

(ii) ਰਾਜ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਥਿਓਰੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਜੇ ਵੀ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ; ਅਤੇ (iii) ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਲੀਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਖਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ ਇੱਕ "ਕਾਮਰੇਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼" ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਗੜਚਿਰੌਲੀ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ 7 ਮਾਰਚ 2017 ਨੂੰ ਜੀ.ਐਨ. ਸਾਈਬਾਬਾ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੇਸ 13/2014 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖਤਾਂ ਵਿੱਚ 'ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਦਾ ਉਪਨਾਮ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਈਬਾਬਾ ਨੂੰ 7 ਮਾਰਚ 2017 ਤੋਂ ਨਾਗਪੁਰ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲੇ ਖਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਸਪੱਸ਼ਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਲੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਥੋਪ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਅਗਸਤ 2018 ਦੇ ਤਿੰਨ ਹਿਰਾਸਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਚਲਾਏ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਰਵਰ ਰਾਓ ਨੂੰ 25 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 13 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਬਰੀ ਹੋਣਾ, 3 ਵਿੱਚ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਅਤੇ 9 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ 79 ਸਾਲ ਦਾ ਹੈ। ਅਰੁਣ ਫੇਰੇਰਾ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 11 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਵਰਨਨ ਗੋਂਸਾਲਵਿਸ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 19 ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, 17 ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ; ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟਕਾਰੇ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਦਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਨਾਗਪੁਰ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਟ ਲਈ ਹੈ।

11. ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਦੌਰਾਨ, ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਰੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ 'ਆਯਾਤ' ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪੁਣੇ ਤੋਂ ਅਤੇ ਉਹ ਪੁਣੇ ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ। ਦੋ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕੱਠੇ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਟਾਕ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 41ਬੀ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਸਪਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੁਧਾ ਭਾਰਦਵਾਜ ਦੀ ਟ੍ਰਾਂਜ਼ਿਟ ਰਿਮਾਂਡ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ, ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੀਜੇਐਮ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ 28 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਿਮਾਂਡ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੂਨ 2018 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਵਿੱਚ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਰਿਮਾਂਡ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ।

12. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਸਿੰਘਵੀ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ 28 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਡਿਫੈਂਡਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਥਿਤੀ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਅਧੀਨਗੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਅਤਿਆਚਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ, ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵਿੱਚ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ

ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨਾ। ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਇਹ ਕੁਦਰਤ, ਇਸ ਨੂੰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦੇਵੇਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮਿਸਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮਾਂ (SIT) ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕੇਸ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਤੱਥ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਦਾਲਤ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਸੀ ਨਿਰਪੱਖ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਗਵਰਨਿੰਗ ਸ਼ਾਸਨ ਜਮਹੂਰੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਐਸਆਈਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ

13. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮਿਸਟਰ ਤੁਸ਼ਾਰ ਮੇਹਤਾ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਹਨ:

(i) ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਇੱਕ ਜਨਹਿਤ ਯਾਚਿਕਾ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਨਹਿਤ ਯਾਚਿਕਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਰਾਹਤਾਂ ਮੰਗ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 438 ਜਾਂ 439 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਅਧੀਨ ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ (ਰਾਜੀਵ ਰਣਜਨ ਸਿੰਘ 'ਲਲਨ'(VIII) ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ', 'ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਅਹਮਦ ਅਜ਼ਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ', 'ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ' ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਰਾਜਸਭਾ).

(ii) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ - ਵਰਾ ਵਰਾ ਰਾਓ, ਸੁਧਾ ਭਰਦਵਾਜ ਅਤੇ ਗੌਤਮ ਨਵਲਖਾ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅੱਗੇ ਯਾਚਿਕਾਵਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਯਾਚਿਕਾ ਵਿੱਚ ਦਾਵੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ (ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਰਾਮਪਾਲ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ', 'ਉਦਯਮੀ ਏਵਮ ਖਾਦੀ ਗਰਮੋਦਯੋਗ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੰਸਥਾ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਰਾਜਸਭਾ).

(iii) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 438 ਅਤੇ 439 ਅਧੀਨ ਰਾਹਤ ਮੰਗਣ ਲਈ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ;

(iv) ਹੇਬੀਅਸ ਕੋਰਪਸ ਦੀ ਰਿਟ ਦੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਤਾਨਸੇਨ ਰਿਜਵਾਨ ਸਿੱਦੀਕੀ");

(v) ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਯਾ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ;

(vi) ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਸਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਇੱਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੋਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਤਿਰਿਕਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਰੈਂਕ ਦਾ ਹੈ।

14. ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਜਗ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਪਚਾਰ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਮਾਂਡ, ਜ਼ਮਾਨਤ (ਅੰਤਿਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਉਹਨਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ

ਹਵਾਲਾ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਾਜੀਵ ਰਣਜਨ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਦੀ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਪਤੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ। ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀ.ਆਈ.ਐਲ. ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲੰਬਿਤ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਬੇਗਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਭਿਯੋਜਕ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ ਜਾਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਅਹਿਮਦ ਅਜ਼ਮੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯਾਚੀਕਾ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ 2002 ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਪਰਯਾਪਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਆਪਣਾ ਉਪਚਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ। ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿੱਥੇ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੋ "ਦੋਸ਼ੀ ਕੈਦੀਆਂ" ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਕਿਸੇ ਉਲੰਘਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ "ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ" ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਵੇ

ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਅਪੰਗਤਾ ਤੋਂ ਗ੍ਰਸਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਜਨਬੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ। ਇਹ ਸਿਦਾਂਤ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਅਚ੍ਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਹਾਂ ਜੋ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਹਾਂ ਜੋ ਮੰਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਉਪਚਾਰਾਂ ਲਈ ਮੁੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜੋ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਬੱਧ ਹਾਂ ਜੋ ਮੰਗਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਉਪਚਾਰਾਂ ਲਈ ਮੁੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

15. ਪਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਕਿ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਵੱਲੋਂ ਬਲਕਿ 28 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਾਚੀਕਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 29 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਭਵ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਯਾਚੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਹਤਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਅਤੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਬਦਲਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾਅਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਤਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਯਾਚੀਕਾ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਹਤ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸੀ। ਸੋਧ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ)। ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਲਈ, ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਹਤਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਜੀ ਹੇਠਾਂ:

i) ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਰਿਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ (ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ.) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੇਵਰਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਬੇਦਾਗ ਕਰੀਅਰ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਾਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਤਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ 02.01.2018 ਨੂੰ ਪਿੰਪਰੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਜ਼ੀਰੋ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. (

ii) ਪਿੰਪਰੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 02.01.2018 ਨੂੰ ਦਰਜ ਜ਼ੀਰੋ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. (ਹੁਣ ਸੀ-ਕੇਸ ਨੰਬਰ 2/2018), ਅਤੇ 08.01.2018 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਰਾਮਬਾਗ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 4/2018, ਅਤੇ ਸਭ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਉਚਿਤ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤ ਫਾਇਲਿੰਗ ਰਾਹੀਂ।

16. ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਸੋਧ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਤ ਸੋਧ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

“ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਮੂਲਯਾਂ ਦੇ ਕਟਾਵ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਉਚਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੁਝ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਮੁਰੰਮਤ ਨਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ।” (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸੋਧ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਕੇਸ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਬਲਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਔਪਚਾਰਿਕ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ।

17. ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਿਰਣਾਯਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧੀਨ ਲੇਖ 32 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੌਲਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੂਲਯਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬਸਟੈਂਟਿਵ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੇਖ 32 ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਆਪਕ ਅਧਿਕਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਮੰਗਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵਿੱਚ, ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਾਮਾਨਿਆ ਉਪਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਨਹਿੱਤ ਯਾਚਿਕਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਕੋਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈਟਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖ 32 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਕੋਲ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪੁਕਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਹੈ।

18. ਪਿਛਲੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ

ਲਈ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਗੁਜਰਾਤ4SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਮੁਦਾਇਕ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਵੱਲੋਂ ਨਿਯਮਿਤ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ (ਐਨ.ਐਚ.ਆਰ.ਸੀ. ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਗੁਜਰਾਤ5SUPERSCRIPT)। ਰਾਮ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ6SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਮੁੱਦੇ ਜਟਿਲ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਸਤਕਸ਼ੇਪ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹੋਰ ਅੰਗ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦਾਇਤਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਕਾਮਨ ਕਾਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ7SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ, ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਟੈਸਟ ਸੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਸੱਤਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਕੋਲ ਬਲਾਕ ਆਵੰਟਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਸੋਨੀਆ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ8SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਨਿਸਪੱਖ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਭਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ.ਜ਼ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਵਿਧ ਸੈਟਿੰਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾਕੁਨੀ ਲਚਕਤਾ ਅਣਦੇਖੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਇਕ ਵਾਚਡੌਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਹੋ ਸਕੇ। ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ।

19. ਮਿਸਟਰ ਹਰੀਸ਼ ਸਾਲਵੇ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਰਗ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋ, ਉੱਥੇ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਟਰੀ ਤੋਂ ਉਤਾਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਮਾਣ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰਚਨਾਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਚੌੜਾਈ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਥਾਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ, ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਗਾਊ ਤੌਰ ਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਤਕਨੀਕੀਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਹੇ ਗਏ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਸਰਤ ਦਾ ਅੰਤਮ ਮਾਪਦੰਡ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਅਧੀਨ ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਮਾਣ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਮੂਲ ਮੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੌਲਿਕ ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।

20. ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਣ ਭਰਪੂਰ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਮਾਨੀਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਨੀਤ ਨਾਰਾਇਣ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ,ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਿਤ ਜੈਨ ਹਵਾਲਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨੀਟਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਨਿਭਾਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਬੂਭਾਈ ਜਮਨਾਦਾਸ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਕ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਤੱਥ ਜਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ:

"ਅਦਾਲਤਾਂ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤ ਰੱਖਿਆ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀਆਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।"

ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ,* ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਲਿਟੀਗੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 2ਜੀ ਸਪੈਕਟਰਮ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀ ਗਹਿਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤੀ ਤਮਾਂਗ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ,† ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਨੁਚਛੇਦ 32 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

21. ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਰੀਰ ਨਾਲ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਵਤੰਤਰ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਸੁਝਾਅ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਂ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਚਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਖੋਜ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਆਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਲੇ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ। ਇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਿਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ।

22. ਮੈਂ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਉੱਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। 29 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ, ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਅਦਾਲਤ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵਾਜੀਰਾਵ ਬੋਧਕੇ, ਜੁਆਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟ੍ਰਾਂਜਿਟ ਰਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਇਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਘਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰਯਾਪਤ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਇਹ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਹੈ - ਜੁਆਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਦਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇਸ ਤਿਰਛੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। 31 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ, ਸ੍ਰੀ ਪਰਮਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਏ.ਡੀ.ਜੀ. (ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ), ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟੀਮ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੱਤਰਾਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਨ) ਨੂੰ ਚੁਣਿੰਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਲੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਲੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਸੀ.ਡੀ. ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਜੋਇੰਡਰ ਦੇ ਅਨੁਬੰਧ ਆਰ-2 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ https://www.youtube.com/watch?v=PCKVkst 1 ਸਤੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਏਡੀਜੀ (ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ) "ਸੱਚਾਈ" ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ v NDTV 'ਤੇ ਹਾਈਪ", ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੋ ਚਿੱਠੀਆਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਹਨ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਉਪਕਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸੀਡੀ ਨੂੰ ਪੁਨਰ-ਜਵਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਬੰਧ R-3 ਵਜੋਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦੌਰ 6 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। 8 ਜੂਨ 2018 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਥਿਤ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਮਾਂਡ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਪਹਿਲਾਂ (ਜੂਨ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ) ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚ ਰਹੇ ਸਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ 4 ਜੁਲਾਈ 2018 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਨੂੰ ਪੁਣੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਸੁਧਾ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲ ਲਿੰਕਿੰਗ 'ਤੇ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟੈਲੀਕਾਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੂਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ।

ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਸ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੱਤਰ ਨਾ ਹੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟਰਾਂਜ਼ਿਟ ਰਿਮਾਂਡ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਿਆ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੀਜੇਐਮ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ।

23. ਰਾਜੇਂਦਰ ਛਗਨਲਾਲ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਕੇ ਮਿਸ਼ਰਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਉਸ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"21. ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ (ਚਾਹੇ ਪੁਲਿਸ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਧ ਰਹੀ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕਚੇ ਪ੍ਰਯਾਸਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਲਪਨਿਕ ਜਾਂਚ ਦੀਆਂ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਲਿਆਂਦੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਸਵੈਚ੍ਛਾ ਨਾਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਨਾ-ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਕਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੈਕਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਲੀਕ ਜਾਂ 'ਲੀਕੇਜ' ਦੀ ਅਸਮਯਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ, ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ...

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

24. ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋਇੰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ (ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਧੀ), ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕਥਿਤ ਵੇਰਵੇ ਚੁਣਿੰਦਾ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਹਨ, ਉਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨਿਸਪੱਖਤਾ 'ਤੇ ਬੱਦਲ ਛਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 2010 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਜੇਂਦਰਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਧਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਜਨਤਕ ਰਾਇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਜਾਂਚ ਵਿੰਗ ਦੁਆਰਾ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਨਿਆਂਪੂਰਣਤਾ ਨੂੰ ਸਬਵਰਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਬ੍ਰੀਫਿੰਗਾਂ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਠਾ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦੁਰਭਾਗਿਆਪੂਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਾਇਲ ਹੈ। ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਉਧਾਰ ਦੇਣ, ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਭੀਮਾ-ਕੋਰੇਗਾਓਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੈਸ ਬ੍ਰੀਫਿੰਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦੱਸ ਕੇ ਮੋੜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ ਸੱਚਮੁੱਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮੀਡੀਆ ਬ੍ਰੀਫਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਹਲਕੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਉਛਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਐਚ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ. ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਕਾਉਂਟਰ ਹਲਫਨਾਮਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਜ਼ਰੂਰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮੂਲ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਹੁਣ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਸਪੱਖ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ।

25. ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏਐਸਜੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ

ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਕੱਠ ਜਾਂ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੇਰਵੇ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਰਾਹਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ (28 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ) "ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ" 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਜੂਨ ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ 2018 ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 26 (ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਮੱਗਰੀ "ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ" (i) 'ਸੰਘਰਸ਼ ਖੇਤਰ' ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਕੈਡਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ;(ii) ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵੰਡਣਾ;(iii) ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ;(iv) ਅਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ (v) ਅਜਿਹੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵੰਡਣ ਲਈ ਸਮੱਗਲਿੰਗ ਦੇ ਰਸਤੇ ਅਤੇ ਤਰੀਕੇ ਸੁਝਾਉਣਾ।

26. ਅੱਗੇ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ” (i) “ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਹਨ ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਬੂਬੀ ਟਰੈਪ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਖਾਣਾਂ"; ਅਤੇ (ii) “ਹਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਰਣਨੀਤਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਗਾਵਤ" ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਦੇ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨ ਅਰਥਾਤ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ (ਮਾਓਵਾਦੀ)। ASG ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸੰਕਲਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ 28 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਹੈ ਦੇ ਪੈਰਾ 26 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੁਦਰਤ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ (ਉੱਪਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ) ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਮ ਦੋਸ਼, ਇਸਦੇ ਇਸ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਰੂਪ-ਰੇਖਾਵਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਇੱਕ ਚੀਜ਼ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਮਵਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਸੁਧਾ ਦੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨੂੰ ਕਾਮਰੇਡ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਵੰਡੇ ਗਏ ਸਨ ਮੀਡੀਆ। ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਅੰਕਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਈ-ਮੇਲ ਸਿਰਲੇਖ ਸਮੇਤ ਕੋਈ ਵੀ ਵੇਰਵੇ। ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਪੱਤਰ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਇੱਕ ਮਰਾਠੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਮਨਘੜਤ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵਿੱਚ 17 ਸਥਾਨ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਹਨ, ਵਰਤਦੇ ਹੋਏ ਮਰਾਠੀ ਲਈ ਅਜੀਬ ਰੂਪ. ਸੁਧਾ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨੂੰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਰਾਠੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਰਾਠੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਵਿਆਕਰਣ ਜਾਂ ਪਤੇ ਦੇ ਰੂਪ। ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਲਈ ਮਾਮਲੇ ਹਨ।

27. ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜੋ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਨਿਆਂਪੂਰਨਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਉੱਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਪੁਣੇ ਤੋਂ ਦੋ ਪੰਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦ, ਜਦੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 41ਬੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਗਵਾਹ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 41ਬੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:

"ਹਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਦੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰੇਗਾ-

ਡ (ਅ) ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਸਹੀ, ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਛਾਣ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਸੁਗਮ ਬਣਾਏਗਾ;

(ਬੀ) ਇੱਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਹੋਵੇਗਾ-

(ਆਈ) ਘੱਟ ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ, ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਥਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇ;

(ਦੂਜਾ) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਉਂਟਰ ਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਅਤੇ

ਐ (ਸੀ) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ।"

(ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਆਈ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪੰਚ ਗਵਾਹ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਗਈ ਸੀ।

28. ਇਹ ਸੀ ਡੀ.ਕੇ. ਬਾਸੂ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ,1$_{\text{SUPERSCRIPT}}$ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਿਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ:

“(2) ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਮੈਮੋ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮੈਮੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਅਟੈਸਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸੱਜਣ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕਾਉਂਟਰਸਾਈਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮਿਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ।”

29. ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਹੋਣ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਅਤੇ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਤਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੀ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੀ ਜਗਵੇਦੀ 'ਤੇ ਕੁਰਬਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸੱਤਾ ਦੇ ਉੱਚ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਅਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਹਨ। ਅਸਹਿਮਤੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਇੱਕ ਜੀਵੰਤ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ. ਵਿਰੋਧੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਤਾਉਣਾ ਜੋ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦ ਅਸਹਿਮਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਇੱਕ ਭੜਕਾਉਣ ਦੇ ਵਰਜਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਜਮਹੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ, ਅਸਹਿਮਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਰਾਏ ਦੇ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇ ਨਾਲ. ਜਿਸ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ। ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਏਜੰਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੁਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਮੀਡੀਆ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂਚ ਲਈ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਧੀਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਨਤਕ ਮੀਡੀਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਅਜੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੈ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉਤਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣ ਵਜੋਂ ਇਸ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂਚ ਜੋ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜੋ ਮੈਂ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ

ਆਰਟੀਕਲ 14 ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਰੰਟੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਅਸੀਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਰੂਹਾਨੀ ਗਵਾਹ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮੰਗ

[ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ "ਅਵਾਂਛਿਤ" ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, "ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਜਨਹਿੱਤ ਵਿੱਚ", ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦਾ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ।

32. ਇਹ ਕੇਸ ਮੇਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਣ, ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਆਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

33. ਸੰਜੀਵ ਰਾਜੇਂਦਰ ਭੱਟ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਜੋ ਇੱਕ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਜਰਾਤ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ.ਜ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਈਮੇਲ ਖਾਤੇ ਦੀ ਕਥਿਤ ਹੈਕਿੰਗ ਸਬੰਧੀ ਕੇਸ ਦੀ ਕਿਸਮ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੁਸ਼ਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ "ਸਾਫ ਹੱਥਾਂ" ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ "ਗੰਦੇ ਹੱਥਾਂ" ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਤੱਥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਸਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸਥਾਪਿਤ ਮਿਸਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

34. ਈ ਐਨ ਸੁਕੁਮਾਰਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਤੰਬਾਕੂ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਨਿਕੋਟੀਨ ਯੁਕਤ ਪਾਨ ਮਸਾਲਾ ਅਤੇ ਗੁਟਖਾ ਦੇ ਅਵੈਧ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ ਨੂੰ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ) ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਬੈਂਚ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਫੈਸਲਾ ਲਿਖਿਆ ਸੀ:

"ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਡੇਮਸ ਦੀ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ।" ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"... ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਾਰ ਕੇਵਲ ਤਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਉੱਚ ਰੈਂਕਿੰਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਣਾਯਕ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਫਰਜ਼ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਮਤਲਬ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਲ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂਚ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਕਲੀ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਜਾਂਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ...ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ੱਕ

ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਵੇ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ?..."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯਾਦ-ਦਿਹਾਰਾ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਰਾਖਾ। ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਬ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਇਨਕਾਰ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

35. ਡਿਵਾਈਨ ਰਿਟ੍ਰੀਟ ਸੈਂਟਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਕੇਰਲਾ[35]SUPERSCRIPT ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਅਣਨਾਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਜੋ ਇੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਣਨਾਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੋਟੋ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 482 ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ...

"ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨਸਥ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗੁਮਨਾਮ ਪਤਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਅਜਿਹੇ ਸੰਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਓ ਮੋਟੂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ। ਨਾ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਅਨੁਚਛੇਦ 226 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਨਹਿੱਤ ਯਾਚਿਕਾ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

"ਇਹ ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਜਨਹਿੱਤ ਯਾਚਿਕਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਦਭਾਵਨਾਪੂਰਣ ਯਾਚੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਕਸਾਰ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਹਿੱਤ ਯਾਚਿਕਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵਿੰਡੀਕੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲਾਭ ਜਾਂ ਨਿਜੀ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੋਟੀਵੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਿਰਛੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ..."

ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਜੋ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਗੁਮਨਾਮ ਪਤਰਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ।"

36. ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੀ ਨਾਪਸੰਦ ਆਇਆ ਸੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਗੁਮਨਾਮ ਪਤਰ ਨੂੰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਜਨਹਿੱਤ ਯਾਚਿਕਾ ਦੀ ਬਰਕਰਾਰੀ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਹਾਰਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾ ਗੁਮਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਯਾਚੀਕਾਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਲਾਭ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

37. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ 14 ਸਤੰਬਰ 2018 ਨੂੰ, ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ, ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ, ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ[1]SUPERSCRIPT ਸੁਣਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਕਸ਼ ਵਿਗਿਆਨੀ ਨੂੰ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਅੰਤਰਿਕਸ਼ ਖੋਜ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਰਾਜ਼ ਲੀਕ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਆਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"...ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਸਫਲ ਵਿਗਿਆਨੀ ਜਿਸ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਿਆਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਪਾਰ ਅਪਮਾਨ ਸਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਇਹ ਲਾਪਰਵਾਹ ਰਵੈਯਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿਓ, ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਨਿਆਂ ਲਈ ਰੋਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਸਮਝੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਸੂਲੀ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰ ਦੇ ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਗਰੂਕ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗਾ ਨਹੀਂ। ਅਦਾਲਤ ਗਲਤ ਕੈਦ, ਮਾਲੀਸੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ, ਅਪਮਾਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਣਹਾਨੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।"

ਗਲਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਲਗਭਗ 24 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਇਹ ਯਾਦ ਦਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਕਿੰਨੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ।

38. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵੰਚਿਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗਰਿਮਾ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੀ ਪਰਯਾਪਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਥੀਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਗੂੰਜਦੀ ਹੈ ਕਿਰਨ ਬੇਦੀ ਬਨਾਮ ਇੰਕੁਆਇਰੀ ਕਮੇਟੀ, ਦਿੱਲੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ3, ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ4 ਅਤੇ ਡੀ.ਕੇ. ਬਾਸੂ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ5 ਵਿੱਚ। ਡੀ.ਕੇ. ਬਾਸੂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ: "17. ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਗੌਰਵ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਚਛੇਦ 21 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ 'ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।' ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। 'ਜਿੰਦਗੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਦੇ ਇਜ਼ਹਾਰ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਗਰਿਮਾ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਰਾਜ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਤਸੀਹਤ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਾਰੰਟੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ।"

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਨੇਕ-ਨੀਅਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚਿਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ:

"20. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. [(1994) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 260; 1994 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 1172] (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਅਨੰਦ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ, ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ) ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਦੇ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ:

"ਕੋਈ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਐਸਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਔਚਿਤਯ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ... ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਨੇਕ-ਨੀਅਤੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਚਿਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਵੀ ਉਚਿਤ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ।"

"39. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਇਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਪਟੜੀ ਉੱਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 142 ਅਧੀਨ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ।"

"40. ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ। ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਲਿਆਏ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਉੱਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਨਿਸਪੱਖ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਬਾਰੇ ਪਰਯਾਪਤ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

"41. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਿਸਾਲ ਦੀ ਲਾਈਨ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਿਆਂ, ਮੈਂ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।" ਇੱਕ ਟੀਮ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।36 ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 29 ਅਗਸਤ 2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਅਗਲੇ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪੰਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਹੁਕਮ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਦੇ ਗਠਨ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ

ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਿਪਟਾਈ ਗਈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਲਈ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਜੋ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੌਕਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate